

C. Muut asiat.

Ratkaisemattomat asiat.

Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, joulukuun 31 päivänä 1915 ratkaisematta olevain asiain luetteloa ¹⁾ päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto diareista poistaa arkkitehti L. Sonekin esityksen Kallion kirkkoa ympäröiväin tonttien rakennuttamisesta. Herra Lindforsin y. m. esitysehdotuksen kulkulaitosten parantamisesta päätti valtuusto lähettää erikoisvaliokuntaan ³⁾.

Muistutukset uuden rakennusjärjestyksen ehdotusta vastaan.

Vuonna 1914 hyväksyi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan erikoisen valmistelun jälkeen ehdotukset Helsingin kaupungin uudeksi rakennusjärjestykseksi, Helsingin kaupungin tehdas-, makasiini- ja varastotonttien rakennusjärjestykseksi sekä rakennusjärjestystä valaisevaksi kartaksi. Sittenkuin erinäiset viranomaiset olivat rakennusjärjestyksen ehdotusta vastaan esittäneet moniaita muistutuksia, oli k. senaatin sivilitoimituskunta vaatinut kaupunginvaltuuston lausuntoa näiden muistutusten johdosta. Valtuusto antoi ⁵⁾ asian valmisteltavaksi valiokunnalle, johon valittiin herrat Grotenfelt, Lindberg ja Tarjanne; sittemmin vapautettiin herra Lindberg valiokunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin ⁶⁾ herra Zilliacus.

Syyskuun 4:ntenä päivätyssä mietinnössään ⁷⁾ valiokunta huomautti, että valtionviranomaisten muistutukset vähemmän koskivat rakennusteknillisiä kuin asuntoterveydellisiä seikkoja. Uusi ehdotus tiesi tuntuvaa edistystä terveydelliseltä kannalta verraten voimassa oleviin määräyksiin sekä oli sovitettu olevien olojen mukaan. Sitovaa selvitystä siitä, että ehdotetut määräykset eivät tyydyttäisi terveydenhoidon vaatimuksia, ei ollut esitetty. Valtionviranomaisten ehdottamia rajoituksia täytyi pitää ylen ankaroina eivätkä ne ottaneet huomioon asuntokysymyksen taloudellista puolta. Mikäli asuntojen korkeutta, kerroslukua ja huoneiden tilavuutta koski, ilmaisivat ne väärää otetta asuntokysymyksen ratkaisuun ja olivat omansa vaikeuttamaan asutusta sekä lisäämään asuntoterveydellisiä haittoja. Tämän mukaisesti ehdotti valiokunta useimpia muistutuksia evättäviksi.

Pääasiallisesti valiokunnan lausunnon mukaisesti päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto tehdä uuden rakennusjärjestyksen ehdotukseen alempana mainitut muutokset.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ²⁾ Valt. pöytäk. 29. 2. 11 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 82. — ⁴⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 150 ja seur. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 11. 4. §. — ⁶⁾ S:n 1. 8. 24 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 6 §.

Ehdotuksen 1 §:n 2 mom. hyväksyttiin seuraavana:

Kaupunginasemakaavan hyväksyvät kaupunginvaltuusmiehet, ja sitä koskeva päätös on säädettyssä järjestyksessä alistettava Keisarillisen Majesteetin tutkittavaksi.

Tähän liittyen hyväksyttiin 2 § seuraavana:

Muutoksen ja lisäyksen tekemisestä vahvistettuun kaupunginasemakaavaan olkoon laki niinkuin 1 §:ssä on sanottu.

sekä 5 §:n viimeinen momentti seuraavana:

Kaupunginvaltuusmiesten asiasta tekemä päätös alistetaan säädettyssä järjestyksessä Keisarillisen Majesteetin tutkittavaksi.

ja 6 §:n ensimmäinen lause seuraavana:

Tonttijaon muutoksesta olkoon laki niinkuin 5 §:ssä on sanottu.

36 § sai seuraavan osittain muutetun sanamuodon:

Tontti on varustettava sen laatusella ajoportilla, että siitä esteettömästi pääsee sisäpuolella olevalle pihamaalle. Jos on useampia pihamaita, on nämä yhdistettävä porttikäytävällä joko katuun tahi keskenään.

Ajoportin tontille saa myös tehdä sellaiselta kujalta, kuin 15 §:n 3 momentissa mainitaan.

Kahdelle tontille, joilla on yhteisesti järjestetty pääpihamaa, käy, maistraatin harkinnan mukaan, laittaminen yhteisen ajoportin; kuitenkin on sopimus siitä tehtävä kirjallisesti ja pantava maistraatin pöytäkirjaan.

Ajoportin ja porttikäytävän pitää pitkin pituuttaan olla sitä kokoa, että vähintään kaksi ja neljä kymmenesosaa metriä (2.4 m) leveän sekä kaksi ja seitsemän kymmenesosaa metriä (2.7 m) korkean suorakaiteen käy piirtäminen niiden rajaviivain sisäpuolelle. Ajoporttia ja porttikäytävää ei saa varustaa muulla kuin tulenkestävästä aineesta olevalla päällysrakenteella.

43 §:ssä muutettiin siinä mainitun kulman suuruus 140 asteesta 135 asteeksi.

51 §:n 2 mom. hyväksyttiin seuraavana:

Rakennuksen luvallista korkeutta ylemmäksi saa ulkokatto sekä kadun ja yleisen paikan että pihan puolella kohota enintään viidenkymmenen asteen kaltevuuskulmassa vaakasuuraa tasoa vasten. Tämän rajan yläpuolelle saa kuitenkin rakentaa päätyjä tahi torneja, ellei niiden leveys kaikkiaan ole julkisivun neljänneestä pitempi, sekä ullakon kattokomeroja, ellei näiden leveys yhteensä ole julkisivun kolmannesta pitempi. Jos rakennetaan sekä ullakon kattokomeroja että torneja tai päätyjä, ei kaikkien näiden ulkonemain leveys yhteensä saa olla julkisivun kolmannesta pitempi, kuitenkin siten, että tornien tahi päätyjen leveys ei saa tässäkään tapauksessa olla kaikkiaan julkisivun neljänneestä pitempi.

52 §:ssä pantiin sanan „julkisivumuurin“ sijaan sana „julkisivupinnan“ ja 53 §:ssä muutettiin suhdeluku 3.4 luvuksi 3.8.

112 § sai seuraavan sanamuodon:

Asuinhuone on niin laitettava, että siihen tulee riittävästi ilmaa ja valoa.

Asuinhuoneeksi laitetussa huoneessa pitää sentähden olla pääikkuna joko katuja, yleistä tietä, yleistä paikkaa tahi vähintään yhdeksän (9) metrin pituista ja levyistä pihamaata päin tahi pihamaalta, kadulta, yleiseltä tieltä tahi yleiseltä paikalta ulkonevaan solaan päin tai myös kattovalo.

Pääikkunan valopinnan pitää, ikkunan uurremitan mukaan lukien, olla vähintään kymmenesosa ($\frac{1}{10}$) asuinhuoneen lattiapinnasta, ei kuitenkaan yhtä (1) neliometriä pienempi.

Huoneen ulkouma eli n. s. alkoovi saatakoon laittaa ja makuuhuoneeksi käyttää ainoastaan siinä tapauksessa, että aukko sijaitsee huoneen pääikkunan vastapäisessä seinässä sekä että aukon pinta-ala on vähintään kolme neljännestä ($\frac{3}{4}$) alkooviin kuuluvan peräseinän pinta-alasta.

118 § hyväksyttiin seuraavana:

Rakennuksessa, jonka piirustukset on asianmukaisesti vahvistettu ennen tämän rakennusjärjestyksen voimaan astumista, saa asuinhuoneita, vaikka eivät täytäkään ylempänä säädettyjä määräyksiä, edelleen käyttää, jos valaistus, ilmanvaihto ja muut olot ovat sellaiset, ettei asukasten terveys ole vaarassa. Jos tuollaisissa huoneissa asuminen on terveydelle vahingollista, on terveydenhoitolautakunnan asia, sittenkuin asianmukainen katsastus on toimitettu, kieltää huoneita enää käyttämästä.

121 § hyväksyttiin seuraavana:

Kukin rakennettu tontti on varustettava tarpeellisella määrällä käymälöitä, ja noudatetaan siinä kohden, että useamman kuin kaksi huonetta käsittävään asuinhuoneistoon pitää kuulua erityinen käymälä tai klosetti, mutta että pienemmillä huoneistoilla, ei kuitenkaan kolmea useammalla, voi olla yhteinen käymälä.

135 § muutettiin seuraavaksi:

Kun tontin koko tahi muoto, pintamuodostus tahi muut erikoiset asiahaarat vaativat poikkeamaan rakennusjärjestyksen määräyksistä, alistakoon maistraatti, rakennuskatselmusmiehiä kuultuaan, asian kuvernöörin ratkais tavaksi. Tuollaista erityistä lupaa ei vaadita mainituista määräyksistä tarpeelliseksi katsotun poikkeuksen tekemiseen valtion rakennusyrityksiin nähden; kuitenkin alkoon sellaisella poikkeuksella loukattako yksityisen oikeutta.

Tilapäistä laatua olevan rakennuksen tekemisen rakennusjärjestyksen määräyksistä poiketen saa maistraatti kuitenkin sallia erityisillä ehdoilla ja määrääjäksi.

136 §:n 1 mom. sai seuraavan osittain muutetun sanamuodon:

Muutos tahi lisäys tähän rakennusjärjestykseen tehdään kaupunginvaltuusmiesten päätöksellä, joka voimaan tullakseen on alistettava senaatin talousosaston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Samalla valiokunta antoi lausunnon myöskin suuressa määrin kärjistyneen asuntohädän johdosta. Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ k. senaatille huomauttaa olevan suotavaa, että uusi rakennusjärjestys kiireellisesti vahvistettaisiin.

Rakennusjärjestyksen vahvistuksen jouduttaminen.

Edelleen esitti valiokunta:

Erään VI kaupunginosan osan rakennusjärjestyksen muutos.

että kaupunginvaltuusto tekisi k. senaatille sen suuntaisen erikoisen esityksen, että Laivurinkadun, Tehtaankadun, Perämiehenkadun, Hernesaarenkadun, ja Speranskien rajoittaman VI kaupunginosan osan heinäkuun 15 päivänä 1908 vahvistetun rakennusjärjestyksen 5 §:ään, semmoisena kuin tämä pykälä on k. senaatin lokakuun 27 päivänä 1910 antaman päätöksen mukaan, liitettäisiin seuraava lisämomentti:

Tätä ennen tehdyssä asuinrakennuksessa saa kuitenkin edellisessä momentissa vahvistetun kerrosluvun lisäksi kellari- tai ullakkokerroksen sisustaa asuinhuoneiksi suorittamalla tontista sen lisämaksun, minkä rahatoimikamari asiasta tehdyn anomuksen johdosta harkitsee kohtuulliseksi määrätä;

että kaupunginvaltuusto samalla k. senaatille esittäisi, että tämä lisämääräys Helsingissä vallitsevain tukalain asumusolojen johdosta annettaisiin mahdollisimman pian ja kaupungin uudesta rakennusjärjestyksestä riippumatta.

Valtuusto hyväksyi ¹⁾ tämän esityksen.

Kirjelmässä marraskuun 4 päivältä maistraatti sittemmin ilmoitti ²⁾ k. senaatin lokakuun 24 päivänä myöntyneen tähän kaupunginvaltuuston anomukseen, joten n. s. Helsinginniemen alueelle tätä ennen teetettyyn rakennukseen sai vahvistetun kerrosmäärän lisäksi sisustaa asuinhuoneita myöskin kellari- ja ullakkokerrokseen suorittamalla tontista lisämaksun.

Kirjelmässä joulukuun 2 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle k. senaatin marraskuun 18 päivänä vahvistamat määräykset rakennusten laajuudesta ja korkeudesta, pihamaista sekä asuinrakennusten kerrosluvusta Helsingin kaupungissa, joilla määräyksillä senaatti oli vallitseviin oloihin nähden pitänyt tarpeellisena muuttaa eräitten osin kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä, osin eräiden kaupunginosain ja alueiden erikoisissa rakennusjärjestyksissä olevain pykäläin säännöksiä. Tämän johdosta antamassaan lausunnossa valmisteluvaliokunta huomautti niistä vaikeuksista, joita vastamainittujen määräysten soveltaminen tuottaisi, ne kun olivat ilman tarpeellista asiantuntemusta erotettu osa yleisestä rakennusjärjestyksestä, joka sinänsä muodosti elimellisen

Väliaikaiset rakennusmääräykset.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 6 §. — ²⁾ S:n 21. 11. 1 §.

kokonaisuuden. Kun oli epätietoista, milloin uuden yleisen rakennusjärjestyksen ehdotus vahvistettaisiin puheena olevain määräysten sijaan, näytti olevan aihetta k. senaatille huomauttaa niiden puutteista ja ristiriitaisuuksista sekä sen seikan tarpeellisuudesta, että uuden yleisen rakennusjärjestyksen ehdotus mahdollisimman pian vahvistettiin. Valiokunta ehdotti, että asia lausunnon saamiseksi lähetettäisiin samaan valiokuntaan, joka oli viimeksi käsitellyt rakennusjärjestystä koskevaa kysymystä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ valmisteluvaliokunnan esityksen.

K. senaatin vahvistamat määräykset olivat seuraavat:

Määräyksiä rakennusten laajuudesta ja korkeudesta, pihamaista sekä asuinrakennusten kerrosluvusta Helsingin kaupungissa.

Nykyoloihin katsoen on k. senaatti, muuttamalla Helsingin kaupungille toukokuun 3 päivänä 1895 vahvistetun rakennusjärjestyksen 40—47 §:n määräyksiä, korttelien n:ojen 373, 375, 377 ja 378—389 rakennusjärjestyksen 8—10 §:ä, korttelien n:ojen 180, 182, 183 ja 185 rakennusjärjestyksen 6—8 §:ä sekä korttelin n:o 140 rakentamista koskevia määräyksiä, jotka kaikki on annettu heinäkuun 24 päivänä 1902, huhtikuun 10 päivänä 1907 annetun Ulriikkaporin kaivopuiston itäisen huvila-alueen rakennusjärjestyksen 5 ja 7 §:ä, maaliskuun 9 päivänä 1908 annetun kolmannen-, neljännen- ja viidenentoista kaupunginosan rakennusjärjestyksen 7 §:ä, heinäkuun 13 päivänä 1909 vastamainittujen kaupunginosain erinäisille huvilatonteille vahvistetun rakennusjärjestyksen 3, 6 ja 7 §:ä sekä Laivurinkadun, Tehtaankadun, Perämiehenkadun, Hernesaarenkadun ja Sperauskitien rajoittamalle kuudennen kaupunginosan osalle heinäkuun 15 päivänä 1908 vahvistetun rakennusjärjestyksen 5 §:ä ynnä muita näissä rakennusjärjestyksissä olevia vastaavia säännöksiä sekä myös kumoamalla vastamainitun, heinäkuun 15 päivänä 1908 vahvistetun rakennusjärjestyksen 5 §:n määräyksen, semmoisena kuin se on k. senaatin lokakuun 24 päivänä 1916 antaman päätöksen mukaan, että kaupunki on eräissä tapauksissa oikeutettu saamaan lisämaksun tontista, edellä mainittuna päivänä vahvistanut alempana olevat määräykset rakennusten laajuudesta ja korkeudesta, pihamaista sekä asuinrakennusten kerrosluvusta.

1 §.

Tontin pinta-alasta saa enintään kaksi kolmannesta rakentaa. Tästä ovat poikkeuksena:

1) kaikki huvila-alueilla sijaitsevat tontit, joihin nähden on voimassa a) että erityisesti vahvistettuun karttaan sinisellä merkityillä alueilla sijaitsevista tonteista saa rakentaa enintään kaksi viidennestä niiden pinta-alasta, sekä b) että karttaan harmaalla merkityillä alueella olevista tonteista saa rakentaa enintään neljänneksen niiden pinta-alasta, kuitenkin niin että, jos jokin osa tontin pinta-alasta on aluetta, johon karttaan tehdyn merkinnän

¹⁾ Valt. pöytäk. 29. 12. 3 §.

tahi Ulriikkaporin kaivopuiston itäiselle huvila-alueelle huhtikuun 10 päivänä 1907 vahvistetun rakennusjärjestyksen 4 §:n määräysten mukaan rakennusta ei saa tehdä, kolmannelle enempää tästä alasta ei saa ottaa lukuun rakennettavaksi luvallista pinta-alaa määrättäessä;

2) kaikki kartassa punaisella osoitetut tontit, joihin tehtävät asuinrakennukset saavat täyttää, kulmatonteilla enintään kaksi kolmannelle ja välitonteilla enintään kaksi viidennestä niiden pinta-alasta;

3) kartassa ruskealla osoitetulla alueella sijaitsevat välitontit, joiden pinta-alasta saa kolme neljännestä rakentaa; sekä

4) muut kolmelle tai kahdelle kadulle päin antavat kulmatontit, joista saa rakentaa, edellisistä viisi kuudennesta ja jälkimmäisistä neljä viidennestä pinta-alasta.

Tontin jäljellä olevasta osasta saa lisäksi neljänneksen täyttää enintään neljä metriä (4 m) korkealla tahi, jos rakennus on tontinrajalla, kuusi metriä (6 m) korkealla rakennuksella, mitta viimeksi mainitussa tapauksessa luettuna palomuurin yläreunaan; tästä erotetaan kuitenkin kaikki 1) kohdassa mainitut tontit, joiden jäljellä oleva osa on jätettävä rakentamatta.

Rakentamattomaksi ei lueta sitä tontin osaa, jota peittää katto tahi umpiparveke tai muu sellainen ulkonema, ei myöskään etupihaa, jonka leveys on kolmea metriä (3 m) vähempi, jota vastoin siksi saa lukea sen osan tonttia, joka sijaitsee avonaisen parvekkeen tai muun pienenlaisen rakennusulkoneman alla tai jossa on pienenlaiset portaat, kellarineteisiä ja muuta sellaista tahi tulisijaton rakennus, jonka pinta-ala on enintään viisi neliömetriä (5 m²) ja korkeus enintään kolme metriä (3 m).

Kulmatontiksi katsotaan tontti, jonka kadun tai yleisen paikan puoleiset rajat leikkaavat toisiaan enintään 135 asteen kulmassa, tontin sisustaan lukien.

Tonttialue, jonka alitse yleinen laskujohto kulkee tai on vahvistetun suunnitelman mukaan aiottu teettää, on vähintään kahta metriä (2 m) leveältä jätettävä rakentamatta, ellei ryhdytä sellaisiin toimenpiteisiin, että laskujohdon on helppo päästä käsiksi.

2 §.

Tontille rakennettaessa on, 1 §:n määräyksiin katsomatta, rakentamatta jätettävä avonainen yhtäjaksoinen pinta-ala pääpihamaaksi. Pääpihamaan pitää olla:

a) erittäin vahvistetussa kartassa sinisen viivan ympäröimällä alueella vähintään sataviisikymmentä neliömetriä (150 m²);

b) muissa osissa kaupunkia vähintään satakahdeksankymmentä neliömetriä (180 m²), jos tontilla on rakennuksia yksinomaan tulenkestävästä aineesta, sekä kaksisataa neliömetriä (200 m²), ellei niin ole laita.

Jos naapurit haluavat yhteisesti laittaa pääpihamaan, älköön sitä heiltä kiellettäkö; kuitenkin on sopimus siitä tehtävä kirjallisesti ja maistraatin pöytäkirjaan pantava. Sellainen yhteinen pääpihamaa saakoon, jos pihat ovat vierekkäin vähintään kymmenen metrin (10 m) pituudelta, kunkin tontin osalta laskien olla viisikolmatta neliömetriä (25 m²) pienempi, kuin edellä erityisestä pihamaasta on säädetty.

Pääpihamaa on sijoitettava katurakennuksen vierelle ja oleva vähintään kymmenen metriä (10 m) leveä tahi, jos katurakennuksen korkeus on yhdeksäntoista metriä (19 m) tai enemmän, vähintään kaksitoista metriä (12 m) leveä.

3 §.

Muun pihamaan kuin pääpihamaan pitää olla vähintään yhdeksän metriä (9 m) pitkä ja leveä.

Jos naapurit haluavat yhteisesti laittaa muun pihamaan kuin pääpihamaan, olkoon sekin sallittu; kuitenkin on sopimus siitä tehtävä kirjallisesti ja maistraatin pöytäkirjaan pantava. Sellaisen yhteisen pihamaan pitää kaikkiaan olla vähintään sen laajuinen, kuin edellä 1 momentissa on säädetty.

Takapihan tahi valopihan, jonka pääasiallisena tarkoituksena on ilman ja valon antaminen, pitää olla vähintään puoliviidettä metriä (4.5 m) neliössä enintään kolmetoista metriä (13 m) korkeille rakennuksille tahi, jos rakennus on korkeampi, vähintään kuusi metriä (6 m) neliössä, ja pitää siihen ilmanvaihdon vuoksi olla vapaa pääsy kadulta tai pihalta. Jos tuollainen pihan ala on ympärinsä rakennettu tai katettu, on se ylhäältäkin varustettava aukolla, jotta raittiilla ilmalla on riittävä ja keskeytymätön pääsy siihen.

Pihamaasta pistävä ulkouma eli niin sanottu sola, jonka leveys on oleva vähintään puoliviidettä metriä (4.5 m), saa olla enintään puolentoista leveytensä syvyinen, vähintään kolme metriä (3 m) leveä sola enintään saman syvyinen kuin on leveä ja kolmea metriä (3 m) kapeampi sola enintään puolen leveytensä syvyinen. Teräviä kulmia ei saa olla eikä mikään solan osa saa olla sen aukkoa leveämpi. Jos solan sivut pitenneittyinä muodostavat terävän kulman, ei solan pohja saa olla puolta sen aukkoa kapeampi. Pienempi pihatila, kuin edellä sanottu, olkoon kielletty.

4 §.

Pihamaa mitataan pohjapiirustuksesta, joka osoittaa rakennusten vaaka-suoran projektion, lukuun ottamatta yksityisiä pienempiä rakennuksen ulkoomia, niinkuin pienenlaisia avonaisia portaita suojuskattoineen tai ilman sitä, kellarineteisiä, pienenlaisia avoimia ulkoparvekkeita ynnä muita semmoisia.

5 §.

Kadun varrelle tehtävä rakennus saakoon, ellei tonttia lunastettaessa ole siinä kohden rajoitusta pantu, enintään saman korkeuden kuin on kadun leveys, lisättynä puolellatoista metrillä (1.5 m). Tähän nähden on kuitenkin huomattava:

1) että Esplanadi- ja Heikinkatujen sekä rantasiltain ja I—VIII ja X—XII kaupunginosassa olevain avonaisten paikkain varrelle sijoitettavat rakennukset saa, rakennuksen viereisen kadun leveyteen katsomatta, tehdä enintään kolmekolmatta metriä (23 m) korkeat;

2) että kaupungin muissa osissa rakennuskorkeus ei saa olla kolmea kolmatta metriä (23 m) suurempi erityisesti vahvistetussa kartassa sinisen viivan ympäröimillä alueella eikä kahtakymmentä metriä (20 m) suurempi tämän alueen ulkopuolella;

3) että rakennus, jonka alakerros on tulenkestävästä ja muu osa muusta aineesta, ei saa mistään kohdasta olla yhdeksää metriä (9 m) korkeampi katonrajaan eikä muusta kuin tulenkestävästä aineesta oleva rakennus seitsemää ja kahta kymmenesosaa metriä (7.2 m) korkeampi;

4) että rakennukseen, jolla on kaupunginasemakaavaan piirretty avonainen tai puutarhaksi laitettu tai puilla istutettu etupiha, sekä sen vastapäätä olevaan rakennukseen nähden saa edellä säädetyn suurimman rakennuskorkeuden ylittää etupihan leveyttä vastaavalla mitalla, kuitenkin niin

ettei tuollaista rakennusta missään tapauksessa saa tehdä korkeampaa, kuin 1) ja 2) kohdassa on suurimmaksi luvalliseksi korkeudeksi määrätty;

5) että kaltevan kadun tai paikan varrelle tulenkestävästä aineesta tehtävän rakennuksen korkein osa saa ylittää edellä mainitun rajan enintään kahdella metrillä (2 m);

6) että korttelien n:o 100 a Ankerias ja 100 b Vimpa pohjoispuoliskossa sijaitseville Vuorimiehenkadun tonteille ei saa tehdä rakennuksia, joiden katonharjat kohoavat kahta metriä (2 m) ylemmäksi tähtitieteellisen observatoorin meridianiympyrän akselia; sekä

7) että asuinrakennuksen suurin luvallinen korkeus on kaksitoista metriä (12 m) erityisesti vahvistetussa kartassa sinisellä, harmaalla tai punaisella värillä osoitetuilla alueilla.

Mitä tässä on sanottu, ei sovelleta kirkkoon eikä muuhun julkiseen rakennukseen, jonka korkeuden kussakin eri tapauksessa asianomainen viranomainen määrää.

Leveämmän ja kapeamman kadun kulmaukseen tulevan rakennuksen saa jälkimmäisen kadun varrelle tehdä yhtä korkean kuin ensinmainitunkin varrelle kapeamman kadun leveyttä vastaavalta pituudelta. Jos mainittu leveys on viittätoista metriä (15 m) vähempi, saa rakennuksen kuitenkin tehdä saman korkuisen viidentoista metrin (15 m) pituudelta. Jos rakennuksesta vähintään kolmannes julkisivun pituutta on avonaisen paikan vierellä ja jäljellä oleva osa siitä kadun varrella, saa rakennuksen kadun varrellekin tehdä saman korkuisen kuin avonaisen paikan vierelle kadun leveyttä vastaavalta pituudelta. Jos tämä leveys on viittätoista metriä (15 m) vähempi, saa kuitenkin tässäkin tapauksessa rakennuksen kadun varrelle tehdä saman korkuisen viidentoista metrin (15 m) pituudelta. Erikoistapauksissa, kun ainoastaan vähäinen osa julkisivua menee tuollaisen rajan ulkopuolelle ja siten syntyisi rumennusta, voidaan tästä sallia poikkeus.

6 §.

Tontin sisäosaan tulevaa rakennusta sekä sitä katurakennuksen osaa, joka sijaitsee loitompana kuin kuudenkolmatta metrin (26 m) päässä tontin kadunpuoleisesta rajalinjasta tai, kun rakennusta ei saa tehdä tähän linjaan, määrätystä ulkoisesta rakennusrajasta, älköön tehtäkö korkeampaa kuin se pihamaa on leveä, jonka vierelle rakennus tehdään. Jos sellainen rakennus on semmoisen pihamaan vierellä, jonka eri osat ovat erilevyiset, tai erilevyisten pihamaiden välillä, ei rakennuksen korkeus saa ylittää edellisessä tapauksessa pihamaan eri osain leveyksien keskimäärää eikä jälkimmäisessä tapauksessa puolta pihamaiden yhteenlasketuista keskileveyksistä. Sellaista rakennusta älköön kuitenkaan missään tapauksessa tehtäkö kolmeatoista metriä (13 m) korkeampaa. Jos rakennus sijaitsee tontinrajassa, luetaan tämä mitta palomuurin yläreunaan.

Rakennuksen luvallista korkeutta ylemmäksi saa ulkokatto sekä kadun ja yleisen paikan että pihan puolella kohota enintään viidenkymmenen asteen kaltevuuskulmassa vaakasuoraa tasoa vasten. Tämän rajan yläpuolelle saa kuitenkin rakentaa päätyjä tahi torneja, ellei niiden leveys kaikkiaan ole julkisivun neljännestä pitempi, sekä ullakon kattokomeroja, ellei näiden leveys yhteensä ole puolta julkisivua pitempi. Jos rakennetaan sekä ullakon kattokomeroja että torneja tai päätyjä, ei kaikkien näiden ulkonemain leveys yh-

teensä saa olla puolta julkisivua pitempi, kuitenkin niin, että tornien tahi päätyjen leveys ei saa tässäkään tapauksessa olla kaikkiaan julkisivun neljänestä pitempi.

Ulkohuonetta muusta kuin tulenkestävästä aineesta ei saa rakentaa kuutta metriä (6 m) korkeampaa. Tulenkestävästä aineesta olevaan ulkokuoneeseen nähden olkoon voimassa, mitä 5 §:ssä rakennuksesta yleensä on sanottu.

7 §.

Rakennuksen korkeus mitataan, ellei muuta ole sanottu, kadun varrella olevan rakennuksen jalkakäytävän pinnasta ja tontin sisäosassa olevan rakennuksen siitä tasosta, jonka mittauskirjassa mainittu tontinrajain korkeusasema määrää, julkisivupinnan yläreunaan tahi, jos rakennus on muusta kuin tulenkestävästä aineesta, katonrajaan. Kaltevalla maalla otetaan keski-
korkeus ja, jos rakennus antaa useampia katuja päin, sellainen keski-
korkeus kullakin kadulla.

Rakennuksen keski-
korkeuden saa laskea joko koko rakennukselle tai sen eri osille.

8 §.

Tulenkestävästä aineesta olevaan rakennukseen saa tehdä enintään niin monta kerrosta, kuin vastaa sitä kokonaista lukua, mikä saadaan, kun korkeus, metrein ilmaistuna, jaetaan luvulla 3.8. Sen lisäksi saa ullakon sisustaa asuinkerrokseksi, jos tarpeellisiin varokeinoihin tulenvaaran varalta ryhdytään, johon nähden maistraatin on annettava määräyksiä kussakin eri tapauksessa. Tuollaisen ullakkokerroksen yläpuolella olevaa tilaa ei saa käyttää ullakoksi eikä muuhun tarkoitukseen.

Ullakkokerros, jonka lattia on enemmän kuin metrin (1 m) alempana ulkomuurin yläreunaa sekä, kun rakennusta ei tehdä suurimpaan luvalliseen korkeuteen, enemmän kuin kaksi metriä (2 m) alempana viimeksi mainittua korkeutta, luetaan kerrokseksi. Samaten luetaan kerrokseksi kellari, jonka katto on enemmän kuin puolitoista metriä (1.5 m) ylempänä viereisen kadun tai pihamaan tasoa.

Jos tulenkestävästä aineesta tehty rakennus sijaitsee kaltevan kadun varrella, saa, luvallisen kerrosluvun lisäksi, asuinhuoneita laittaa kellariin sen vaakasuoran tason alapuolelle, joka ajatellaan sijoitetuksi kuusisataa millimetriä (600 mm) ylemmäksi rakennuksen viereisen katuosan ylintä kohtaa, siinä määrin kuin tilaa tähän asuinhuoneista voimassa olevia määräyksiä noudattaen tarjoutuu.

9 §.

Rakennuksen, jossa alakerros on tulenkestävästä ja muu osa muusta aineesta, saa rakentaa enintään kaksikerroksisen.

Muusta kuin tulenkestävästä aineesta tehtäköön rakennus ainoastaan yksikerroksinen.

10 §.

Mitä tässä on säädetty rakennuksen laajuudesta tontilla sekä pihamaan avaruudesta ja mitoista ei sovelleta, jos kaupunginasemakaavaan piirretyillä sisäisillä ja ulkoisilla rakennusrajoilla on osoitettu, mikä osa tonttia on jätettävä rakentamatta.

Sittenkuin vahvistusta oli haettu Munkkiniemen taajaväkisen yhdyskunnan rakennuskaavan ehdotukselle, oli Uudenmaan läänin kuvernööri maistraatin välityksellä vaatinut kaupunginvaltuuston lausuntoa ehdotetuista säännöksistä. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja terveydenhoitolautakunnan antamain lausuntojen mukaisesti päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto m. m. muistuttaa seuraavaa:

Ehdotus Munkkiniemen rakennuskaavaksi.

Rakennusjärjestystä olisi täydennettävä määräyksellä ettei likavesijohtoa missään tapauksessa saa johtaa Huopalahteen eikä siihen Munkkiniemen sillan eteläpuolella sijaitsevaan vesialueeseen, jota idässä rajoittaa Meilansinmaa ja lännessä Munkkiniemestä etelään pistävä, lähinnä Meilansia sijaitseva niemeke.

35 §:n säännöstä yleisistä laskujohdoista olisi täydennettävää määräyksellä että paikkakunnan laskujohtojen suunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, että on mahdollisuutta rakentaa ehkä tarpeelliseksi osoittautuva likaveden puhdistuslaitos;

45 §:ä olisi täydennettävä säännöksellä että tässä pykälässä tarpeellisten piirustusten joukkoon on luettava tarpeelliset seisotus-kaivon yksityiskohtaiset piirustukset, jos sellainen laitos teetetään uutisrakennukseen.

Koska yleisesti vallitsevan käsityksen mukaan 2.70 m on asuinhuoneen vähin korkeus, olisi siitä pantava määräys 90 §:ään.

Samassa pykälässä oleva määräys että asuinhuoneen lattia ei saa sijaita huoneen korkeuden kolmannesta alempana maanpinnan alla olisi terveydelliseltä kannalta epätyytyttävänä muutettava siihen suuntaan, että mainitun suuruinen osa huoneesta ei saisi sijaita maanpinnan alapuolella.

Lopuksi huomautettiin, ettei kaavaehdotuksessa ollut mainittu, mihin tarkoituksiin eri kortteleja oli aikomus käyttää, eikä siitä myöskään käynyt selville, miten alueen kuivatus oli aiottu toimittaa, jota päitsi eräät kadut olivat ylen kapeita, minkätähden kortteleissa olisi osoitettava niiden ulkoiset rakennusrajat.

Kaupunginvaltuuston mielen kuulemiseksi oli maistraatti kirjelmässä tammikuun 28 päiväältä lähettänyt liikemies T. E. Björlingin k. senaattiin antaman anomuksen saada poiketa Ulriikkaporin kaivopuiston itäisen alueen voimassa olevasta rakennusjärjestyksestä sikäli, että hakijan omistamalla Itäisen Kaivopuiston tontilla n:o 9 olevaan rakennukseen saisi teettää kolmannen kerroksen. Rakennus-tarkastajan ja rahatoimikamarin lausuntojen mukaisesti päätti ²⁾ valtuusto ehdottaa, että hakemusta ei otettaisi huomioon, koska se tietäisi vaarallista ennakkopäätöstä vastaisen varalle.

Poikkeaminen Kaivopuiston rakennusjärjestyksestä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 9. 2 §. — ²⁾ S:n 2. 5. 4 §.

Poikkeus XIII,
XIV ja XV kaupungin-
osana rakennusjärjes-
tyksestä.

Raitiotie- ja omnibussosakeyhtiö oli kaupunginvaltuustolta an-
nut yhtiölle hankittavaksi lupaa saada maaliskuun 9 päivänä 1913
annetun XIII, XIV ja XV kaupunginosan rakennusjärjestyksen
määräysten estämättä rakennuttaa työpajaryhmä XIV kaupungin-
osan korttelista n:o 493 vuokraamalleen tontille. Rakennus käsit-
täisi pajan, pienenlaisen valimon, varastohuoneita, maalarintyöpajan,
piirustuskonttorin y. m. sekä tehtäisiin kivistä ja rautabetonista.
Rahatoimikamarin antamassa lausunnossa esitettyyn, kamarin erään
vähemmistön mielipiteeseen yhtyen valtuusto äänestettyään päätti 1)
evätä mainitun anomuksen.

Vallilan uusi
rakennusjär-
jestys.

Käsitellessään Vallilan alueen uutta jaoituskaavaa 2) koskevaa
kysymystä kumosi 3) kaupunginvaltuusto mainitun alueen voimassa
olevan rakennusjärjestyksen ja vahvisti uuden. Vallilan alueen kun-
nallisen kiinteistöhallinnon uudestijärjestämistä 4) koskevan kysy-
myksen yhteydessä kaupunginvaltuusto sittemmin teki erinäisiä
muutoksia uuden rakennusjärjestyksen 16 ja 18 §:ään, joten se sai
seuraavan muodon:

Rakennusjärjestys erillisiä pieniä asuinrakennuksia varten aiottujen vanhan ja uuden Vallilan huvila-alueen tonteille.

1 §.

Asuinrakennuksen saa sijoittaa ainoastaan siihen tontin osaan, joka sii-
hen tarkoitukseen on tonttikartassa osoitettu, ja saa rakennus täyttää koko
siten karttaan piirretyn alan, tarvitsematta noudattaa niitä määräyksiä, joita
kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä säädetään rakennuksen laajuus-
desta tontilla sekä pääpihamaan avaruudesta ja suuruusmitoista.

Tonttikartassa osoitettujen rakennusrajain ulkopuolelle alkoon mitään
rakennuksen osaa ulotettako tontin pinnan ylä- eikä alapuolella. Kuitenkin
saavat kattolista sekä avonaiset portaat ulottua enintään kuusikymmentä
(60) senttimetriä mainittujen rajain ulkopuolelle.

Jos tonttikartta osoittaa asuinrakennuksen olevan sijoitettava naapuri-
tontin rajalle, on näin tehtävä niin laajasti kuin tonttikartta näyttää.

2 §.

Ulkohuoneen saa sijoittaa ainoastaan siihen tontin osaan, joka siihen
tarkoitukseen on tonttikartassa osoitettu.

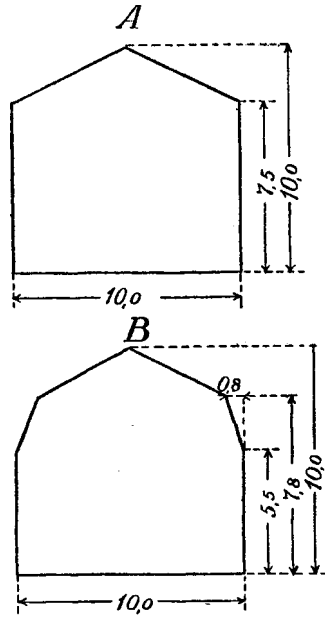
3 §.

Rakentamatonta tonttialaa ei saa käyttää varastopaikaksi.

1) Valt. pöytäk. 6. 6. 20 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 16. — 3) Valt. pöytäk.
8. 2. 15 §. — 4) Ks. tätä kert. siv. 20. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 38; valt. pöy-
täk. 21. 11. 19 §.

4 §.

Asuinrakennus tehtäköön enintään kaksi-kerroksinen, mutta ei kymmentä (10) metriä korkeampi, maasta katonharjaan lukien, ja pitää rakennuksen poikkileikkaukseen käydä piirtäminen viereisen kaavion A mukainen kuvio, jos käytetään suoralappeista (satula-) kattoa, ja viereisen kaavion B mukainen kuvio, jos käytetään taite-(mansardi-) kattoa; kuitenkin saavat räystäs sekä kattoikkunat kumpaisessakin tapauksessa ulota enintään kuusikymmentä (60) senttimetriä rajaviivan ulkopuolelle. Ulkokuonetta älköön tehtäkö viittä (5) metriä korkeampaa katonharjaan lukien. Kaltevalla maalla on määräävänä katua, leikkipaikkaa tai pääpihamaata päin antavan julkisivun keskikorkeus. Jos asuinrakennuksen pääty antaa katua tai leikkipaikkaa päin, mitataan korkeus rakennuksen kylkien keskiviivasta.

5 §.

Ulkokuoneen saa tehdä ainoastaan tullen-kestävästä aineesta.

6 §.

Ikkunoita saa asuinhuoneeseen laittaa ainoastaan kadulle tahi vähintään kuusi metriä leveälle pihamaalle päin. Keittiö katsotaan tässä kohden asuinhuoneeksi.

Edellä oleva määräys ikkunain sijoituksesta ei koske korttelien N:ojen 552—559 tontteja, missä asuinhuoneiden ikkunat saa vapaasti sijoittaa.

7 §.

Asuinhuoneen pitää olla vähintään kaksi ja seitsemän kymmenesosaa (2.7) metriä korkea.

8 §.

Rakennuksessa käytettyjen rakenteiden tulee olla kyllin luotettavia ja lujia.

9 §.

Tulisijoihin ja savuputkiin nähden olkoon noudatettavana mitä kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä niistä säädetään.

10 §.

Asuinrakennuksen kivijalan pitää kohota vähintään viisi kymmenesosaa (0.5) metriä maanpinnan yläpuolelle.

11 §.

Katonlappen tekeminen naapuritonttia päin kallistuvaksi älköön olko luvallista.

12 §.

Sisustettaessa asuinhuoneita toiseen kerrokseen on ryhdyttävä maistraatin hyväksymiin toimenpiteisiin tulenvaaran varalta; ja tulee toiseen kerrokseen vievään portaiden olla vähintään metrin ja kaksi kymmenesosaa (1.2) leveät.

13 §.

Kellariin saa sisustaa pesutuvan tulenkestävästä aineesta, ellei se ole enempää kuin puolet korkeudestaan, syvimmästä kohdasta mitattuna, maanpinnan alapuolella ikkunaseinän viereltä. Pesutupaa älköön luovutettako asunnoksi.

14 §.

Tallia, navettaa ja lantasailiötä älköön sijoitettako kuutta (6) metriä lähemmäksi asuinrakennusta.

15 §.

Teollisuuslaitosta tahi sepänpajaa älköön puheena olevalle alueelle laitettako, älköön myöskään sikain pitopaikkaa.

16 §.

Kahden tontin yhteenrakentaminen olkoon, siihen luvan hankittua ja silloin annettuja määräyksiä noudattaen, sallittu.

Tätä tarkoittava hakemus annetaan Helsingin kaupungin sosialilautakunnalle, mistä asia lausunnon kera lähetetään rahatoimikamariin lopullista ratkaisua varten.

17 §.

Käymälästä olkoon voimassa mitä kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä siitä säädetään.

18 §.

Uutisrakennusta tai rakennusmuutosta älköön toimeenpantako, elleivät rahatoimikamari ja maistraatti ole sen piirustuksia hyväksyneet.

Piirustukset, jotka on laadittava sillä tavoin kuin yleisessä rakennusjärjestyksessä on säädetty ja joissa uutisrakennusta ja ulkopuolista rakennusmuutosta varten tulee näkyä rakennuksen kolme julkisivua, annetaan sosialilautakunnalle, joka oman lausuntonsa kera toimittaa ne asianomaiseen paikkaan.

Armfelttien
tontin n:o 6 si-
säisten raken-
nusrajain
muutos.

Rahatoimikamarilta oli korttelissa n:o 226 VI kaupunginosaa sijaitsevan Armfelttien tontin n:o 6 omistaja, arkkitehti Jarl Eklund anonut, että mainitun tontin rakennusrajat muutettaisiin sillä tavoin kuin hakemuksen oheisissa asemapiirustuksissa tarkemmin osoitettiin, ja oli hakija samalla huomauttanut, että ehdotettu muutos ei tuottaisi haittaa enempää kaupungille kuin rajakkaistonttien omistajillekaan. Hakemuksensa oheen oli hakija pannut Armfelttien tontin n:o 8 omistajan ja Armfelttien tontin n:o 4 isännöitsijän antamat todistukset, joista kävi selville, ettei naapureilla ollut hake-
musta vastaan mitään muistuttamista.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oli, koska tontin rakennusala ei muutoksen johdosta lisääntyisi sekä sen rajat paremmin liittyisivät läheisten rakennusten ääriivoihin ynnä siihenkin nähden, että pintamuodostus tätä muutosta vaati, puoltanut myöntymistä hakemukseen. Terveystenhoitolautakunnallakaan ei ollut terveydelliseltä kannalta ehdotusta vastaan mitään muistuttamista.

Rahatoimikamari esitti kirjelmässä heinäkuun 20 päivältä, että rakennusrajat saisi muuttaa asemapiirustuksissa osoitetulla tavalla. Kuudennen kaupunginosan sen osan voimassa olevan rakennusjärjestyksen 1 §:n mukaisesti, missä puheenalainen tontti sijaitti, myöntyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto sitten rahatoimikamarin esitykseen.

Kirjelmässä kesäkuun 15 päivältä rahatoimikamari ehdotti, että XIII ja XIV kaupunginosan yhteisten pihamaiden yhdenmukaiseksi järjestämiseksi olisi kauppaehdoissa m. m. säädettävä pihamaat tasoitettaviksi määrättyyn tasoon. ^{XIII ja XIV kaupunginosan pihamaiden yhdenmukainen järjestäminen.} Helsingin kaupungin uuden rakennusjärjestyksen ehdotuksen II luvun 5 §:n mukaan oli valtuuston vahvistettava tontin rajaviivain korkeusasema ja 12 §:n mukaan oli tonttikarttaan merkittävä mainittu korkeusasema. Kun työ, joka tämän johdosta täytyi suorittaa ennen näiden säännösten soveltamista, vaati paljon aikaa, olisi siihen ryhdyttävä mahdollisimman pian. Kunnes edellä mainittu rakennusjärjestys oli vahvistettu, voitaisiin tästälähin myytävään tonttien kauppakirjoihin kussakin eri tapauksessa panna ehdotetun suuntaiset määräykset.

Rahatoimikamari oli antanut kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi rakennuskonttorilla teettää Töölön tonttien sisäisten rakennusrajain vahvistamiseksi tarpeelliset esityöt, ja oli hallitus ilmoittanut mainituista töistä olevan kustannuksia 25,000 markkaa. Kamari oli oikeuttanut rakennuskonttorin edeltäpäin nostamaan kuluvana vuonna tarvittavan rahamäärän ja ilmoitti aikovansa 1917 vuoden menosääntöön merkitä sekä vuonna 1916 että seuraavana vuonna tarkoitukseen tarvittavat varat.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ rahatoimikamarin toimenpiteen.

Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto ^{Tonttien rakennusajan pitempennettyä aikaa seuraavain tonttien rakennuttamiseen nähden:}

toukokuun 31 päivään 1918 arkkitehti E. Sjöströmille korttelissa n:o 226 VI kaupunginosaa sijaitsevaan Armfelttien tonttiin n:o 8 nähden ³⁾;

joulukuun 31 päivään 1917 osakeyhtiö Lylylle korttelissa n:o 485 XIV kaupunginosaa sijaitsevaan Ruusulankadun tonttiin n:o 19 nähden ⁴⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 1. 8. 23 §. — ²⁾ S:n 1. 8. 15 §. — ³⁾ S:n 25. 1. 14 §. — ⁴⁾ S:n 25. 1. 15 §.

maaliskuun 1 päivään 1918 osakeyhtiölle Fredriksberginkatu 58 korttelissa n:o 376 XII kaupunginosaa sijaitsevaan Fredriksperinkadun tonttiin n:o 58 nähden ¹⁾;

lokakuun 1 päivään 1918 kauppias A. Konkoselle ja toimittaja A. Rauanheimolle korttelissa n:o 228 VI kaupunginosaa sijaitsevaan Ehrensivärdtien tonttiin n:o 2 nähden ²⁾;

tammikuun 1 päivään 1919 johtaja V. Suomalaiselle korttelissa n:o 228 VI kaupunginosaa sijaitsevaan Weckselltien tonttiin n:o 1 (osoite n:o 4) nähden ²⁾;

maaliskuun 1 päivään 1918 rakennusmestari R. Lindemanille ja ajuri H. L. Viljaselle korttelissa n:o 387 XII kaupunginosaa sijaitsevaan Karjalankadun tonttiin n:o 16 nähden ²⁾;

tammikuun 1 päivään 1919 talonomistaja N. J. Ahlmanille korttelissa n:o 487 XIV kaupunginosaa sijaitsevaan Topeliuskadun tonttiin n:o 15 nähden ³⁾;

toukokuun 1 päivään 1918 teknikko T. Sohlbergille ja rakennusmestari K. S. Wainiolle korttelissa n:o 219 VI kaupunginosaa sijaitseviin Ehrensivärdtien tontteihin n:oihin 31 ja 33 nähden ⁴⁾;

kesäkuun 1 päivään 1917 aktiebolaget Helsinginkatu 23 osakeyhtiölle korttelissa n:o 350 XII kaupunginosaa sijaitsevaan Helsinginkadun tonttiin n:o 23 nähden ⁵⁾;

kesäkuun 8 päivään 1918 aktiebolaget Wilcken & C:o osakeyhtiölle korttelissa n:o 333 XI kaupunginosaa sijaitsevaan Porthankadun tonttiin n:o 14 nähden ⁶⁾;

heinäkuun 16 päivään 1918 kauppias J. A. Janssonille korttelissa n:o 286 X kaupunginosaa sijaitsevaan Kulmalankadun tonttiin n:o 5 nähden ⁷⁾;

kesäkuun 1 päivään 1918 insinööri Hj. Londénille korttelissa n:o 228 VI kaupunginosaa sijaitsevaan Ehrensivärdtien tonttiin n:o 8 nähden ⁸⁾;

tammikuun 1 päivään 1919 Hietalahden laivatokka- ja konepajaosakeyhtiölle korttelissa n:o 122 VI kaupunginosaa sijaitsevaan Hernesaarenkadun tonttiin n:o 17 nähden ⁹⁾;

tammikuun 1 päivään 1919 aktiebolaget Auroragatan 7 yhtiölle korttelissa n:o 407 XIII kaupunginosaa sijaitsevaan Töölönkadun tonttiin n:o 2 nähden ¹⁰⁾;

tammikuun 1 päivään 1919 leipuri V. A. G. Heinämäelle korttelissa n:o 335 XI kaupunginosaa sijaitsevaan Agricolakadun tonttiin n:o 5 nähden ¹¹⁾; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 2. 9 §. — ²⁾ S:n 14. 3. 8 §. — ³⁾ S:n 11. 4. 20 §. — ⁴⁾ S:n 2. 5. 8 §. — ⁵⁾ S:n 1. 8. 12 §. — ⁶⁾ S:n 1. 8. 14 §. — ⁷⁾ S:n 12. 9. 21 §. — ⁸⁾ S:n 26. 9. 9 §. — ⁹⁾ S:n 5. 12. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 29. 12. 13 §. — ¹¹⁾ S:n 29. 12. 14 §.

tammikuun 1 päivään 1919 talonomistaja J. E. Suomiselle korttelissa n:o 378 XII kaupunginosaa sijaitsevaan Porvoonkadun tonttiin n:o 37 nähden ¹⁾).

Kirjelmässä lokakuun 12 päivältä 1915 oli sosialilautakunta kaupunginvaltuustolle antanut ehdotuksen kaupungin työväenasuntojen hallinnon uudeksi johtosäännöksi. Asia lähetettiin rahatoimikamarin valmisteltavaksi, joka ehdotusta vastaan teki eräitä, etusijassa muodollisia muistutuksia, joiden johdolla valmisteluvaliokunta eräiltä kohdin laati ehdotuksen uudestaan ennen sen esittämistä kaupunginvaltuustolle. Valtuusto hyväksyi ²⁾ ehdotuksen vastainimituin muutoksin, joten johtosääntö sai seuraavan sanamuodon:

Helsingin kaupungin työväenasuntojen hallinnon uusi johtosääntö.

Helsingin kaupungin työväenasuntojen hallinnon johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin kunnan työväenasuntojen hallintoa toimittaa Helsingin kaupungin sosialilautakunnan silmälläpidon alaisena tätä varten lautakunnan keskuudesta asetettu jaosto, jonka velvollisuutena on eritoten:

- 1) määrätä, missä järjestyksessä asunnonhakijat saavat huoneistoja;
- 2) määrätä huoneistojen vuokrat;
- 3) laatia ja allekirjoittaa vuokrakirjat, johon nähden puheenjohtaja ja sihteeri yhteisesti saavat toimia jaoston puolesta;
- 4) laatia ja sosialilautakunnan tutkittavaksi ja vahvistettavaksi antaa ehdotukset kunnan työväenasuntojen vuokralaisten noudatettaviksi järjestysohjeiksi;
- 5) välimiehenä ratkaista asuntojen vuokralaisten kesken vuokrasuhteesta ehkä johtuvat riidat;
- 6) viimeistään kunkin kuukauden 5 päivänä tarkastaa ja rahatoimikamariin lähettää kassaraportti edellisenä kuukautena olleista asuntojen tuloista ja menoista, kuitenkin niin että, jos muu asia ei vaadi jaoston kokoontumista, tarkastuksen toimittavat puheenjohtaja ja sihteeri ja ilmoitus tästä tehdään pöytäkirjaan seuraavassa kokouksessa;
- 7) vuosittain ennen syyskuun 15 päivää sosialilautakunnalle antaa ehdotus kunnan työväenasuntojen seuraavanvuotiseksi tulo- ja menosäännöksi; sekä

8) vuosittain ennen helmikuun loppua sosialilautakunnalle antaa selonteko kunnan työväenasuntojen hallinnosta edellisenä kalenterivuonna erikoisesti mainitsemalla, minkälaiseksi yritys on osoittautunut taloudelliselta kannalta.

2 §.

Jaostoon kuuluu puheenjohtaja ja kaksi varsinaista sekä kaksi varajäsentä, jotka sosialilautakunta vuosittain valitsee ensimmäisessä kokouksessaan. Jaoston sihteerintehtävät hoitaa sosialilautakunnan sihteeri.

Jaosto kokoontuu puheenjohtajan tahi, jos hän on estettynä, sen jäsenen kutsusta, jolle puheenjohtaja on sen antanut toimeksi.

Jaoston puheenjohtaja ja jäsenet saavat palkkiota kultakin kokoukselta kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 29. 12. 15 §. — ²⁾ S:n 25. 1. 23 §.

3 §.

Asuinhuoneistojen lähintä silmälläpitoa, vuokrain kannannan sekä kirjanpidon työväenasuntojen tuloista ja menoista tästä annettujen määräysten mukaisesti hoitaa isännöitsijä, jonka sosialilautakunta hallintojaoston esityksestä ottaa ja erottaa.

4 §.

Vuokramaksuja määrätessä on mikäli mahdollista katsottava, että kaupunki saa täyden koron yritykseen panemastaan pääomasta sekä että kaikki korjaus- ja hoitokulut tulevat korvatuiksi.

5 §.

Vuokrattaessa on otettava huomioon, että huoneistoja varataan etusijassa niille teknillisten laitosten, ainespihan y. m. kunnallisten laitosten palveluksessa oleville työntekijöille, joitten asumista eri työpaikkojen läheisyydessä täytyy pitää erittäin suotavana, jotta asianomaisella päällystöllä aina varmasti olisi saatavana valioväkeä sellaisiin töihin, joitten teettäminen ei siedä lykkäystä.

Edellä mainittuun ryhmään (I ryhmä) kuuluvia huoneistoja vuokrattaessa tulee asianomaisen päällystön ehdotuksen olla ratkaiseva; ja on näitä ehdotuksia tehtäessä etupäässä pantava huomiota pyrkijän soveliaisuuteen edellä mainitussa kohden ja siihenkin, kuinka kauan ne työläiset, jotka voivat tulla kysymykseen, ovat yhteen jaksoon olleet kaupungin töissä, sekä myös työmiesten perheiden suuruuteen, jolloin, jos heidän ansionsa muutoin ovat yhtäläiset, etusija on annettava sille työmiehelle, jolla on suurempi perhe.

Ne huoneistot, joita ei tarvita sellaisten työntekijäin asunnoiksi, kuin 1 momentissa mainitaan, on sitten vuokrattava muille kaupungin töissä vakinaisesti oleville henkilöille. Näitä huoneistoja (II ryhmä) vuokrattaessa on huomioon otettava:

a) että henkilön, joka on kauimmin ollut vakinaisesti kaupungin työssä ja käyttäytynyt moitteettomasti, pitää saada etusija; sekä

b) että useammista yhtä ansiokkaista vuokralaisiksi pyrkijöistä etusija annetaan niille, joilla on suurimmat perheet.

Ellei kaikkia huoneistoja tarvita kaupungin palveluksessa oleville työläisille, on jäljellä olevat huoneistot (III ryhmä) vuokrattava muille kunnollisiksi tunnetuille henkilöille. Määrättäessä, missä järjestyksessä nämä vuokralaisiksi pyrkijät tulevat kysymykseen, on huomioon otettava:

a) kuinka kauan henkilö on ollut saman työnantajan työssä ja millaiseksi hän on tunnettu;

b) pyrkijän ikä; sekä

c) että useammista yhtä ansiokkaista vuokralaisiksi pyrkijöistä etusija annetaan niille, joilla on suurimmat perheet.

6 §.

Huoneistot vuokrataan vuosivälikirjalla, kuitenkin siten että vuokralainen, joka eroaa kaupungin työstä, on velvollinen muuttamaan pois jo lähinnä seuraavan kuukauden päätyessä.

7 §.

1 §:n 4 kohdassa mainittuja järjestysohjeita laadittaessa on huomioon otettava, että huoneiston tai jonkin sen osan luovuttaminen korvauksesta

vuokralaisen perheeseen kuulumattomille henkilöille on kielletty sekä että tilapäisiä yövieraita, sukulaisia kumminkaan lukuun ottamatta, ei saa huoneistoihin ottaa.

Rakennuskonttorin kaupunginrakennusmestarin viran lakka-uttamista ja kolmannen työpäällikönviran perustamista koskevan päätöksen 1) johdosta päätti 2) kaupunginvaltuusto tehdä rakennuskonttorin johtosääntöön tästä johtuvat muutokset, niin että 3 §:stä poistettiin sana „kaupunginrakennusmestarin“, 14 § poistettiin ja 15—20 §:n järjestysnumeroiksi tuli 14—19, jota paitsi 6 §:n alku muuttui seuraavaksi:

Rakennuskonttorin ja kaupungin yleisten töiden hallituksen johtosääntöön muutos.

Apulaistyöpäälliköt nimittää Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitus virkaan työpäällikköä kuultuaan. Heidän ei ole lupa pitää muuta virkaa. Heidän tehtävänä on:

Edelleen muutettiin kaupungin yleisten töiden hallituksen johtosääntöön 8 § seuraavaksi:

Hallituksen tulee toimeen ottaa:

apulaistyöpäälliköt, kaupunginarkkitehdin apulainen, kaupunginasemakaava-arkkitehdin apulainen, varastonhoitaja ja metsänvartijat.

Kirjelmässä tammikuun 17 päivältä rahatoimikamari esitti 3), että kaupunginvaltuusto hyväksyisi laaditun ehdotuksen ohjeiksi tulenvaaran vähentämiseksi kaupungin varastopaikoilla. Vaikkei kaupunginvaltuusto tontteja vuokralle luovuttaessaan yleensä määrännyt yksityiskohtaisia ehtoja, vaan jätti sen rahatoimikamarin asiaksi, oli kamari kuitenkin, antaakseen määräyksille suurempaa pontta, katsonut olevan alistaminen ehdotuksen kaupunginvaltuuston tutkittavaksi. Näiden määräysten soveltaminen jo aikaisemmin vuokralle annettuihin varastopaikkoihin saisi jäädä rahatoimikamarin harkinnan varaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 4) ehdotuksen tehtyään vähäisen muodollisen muutoksen 1 §:ään, joten ohjeet saivat seuraavan sanamuodon:

Tulenvaaran vähentäminen varastopaikoilla.

Ohjeita tulenvaaran vähentämiseksi kaupungin vuokralle antamilla varastopaikoilla.

1 §.

Vuokralle annetulle varastopaikalle saa, paitsi varastoa varten tarpeellisia rakennuksia, tehdä ainoastaan vartijan asunnon ja tarpeelliset konttorihuoneet.

1) Ks. tätä kert. edempänä. — 2) Valt. pöytäk. 6. 6. 8 §. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 8. — 4) Valt. pöytäk. 22. 2. 5 §.

Pajaa tai tallia ei saa varastopaikalle rakentaa eikä sisustaa.

Rakennusta älköön varastopaikalle tehtävä, ellei rahatoimikamarin lupaa siihen ole hankittu.

2 §.

Varastopaikalla olevaan rakennukseen tehdyn tulisijan tulee olla siten laitettu, kuin Helsingin kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä on tulisijasta säädetty.

3 §.

Varastopaikalla ei tarvitse pitää pihamaata avoinna.

4 §.

1 §:ssä mainittua, muusta kuin tulenkestävästä aineesta tehtyä rakennusta samoin kuin syttyviä aineita sisältävää varastoa ei saa sijoittaa lähemmäksi viereistä tonttia tai varastopaikkaa kuin viiden (5) metrin päähän, ellei siihen saada erityistä lupaa; ja on rakennusten tai varaston ja rajan välinen ala aina pidettävä vapaana.

5 §.

Jos varastopaikalla säilytetään syttyviä aineita niin suurin määrin, että siitä voi katsoa olevan vaaraa läheisille varastoille tai laitoksille, voidaan vuokranhaltija velvoittaa laittamaan erityinen palokatu tai palomuri tai ryhtymään muuhun paloturvallisuuden kannalta tarpeelliseen toimenpiteeseen.

6 §.

Kivihilliä, koksia ja niihin verrattavia aineita saa varastopaikalle sijoittaa pitkin koko sen pintaa, kuitenkin niin että, jos siellä on muusta kuin tulenkestävästä aineesta tehty rakennus, varasto ei saa ulottua lähemmäksi rakennuksen ulkoseiniä kuin kolmen (3) metrin päähän, maan pinnalta mitaten.

7 §.

Konelaitoksia saa varastopaikalle teettää rahatoimikamarilta luvan siihen hankittua. Liikevoimana saa käyttää ainoastaan sähkövirtaa, ellei rahatoimikamari poikkeustapauksissa muuta salli.

8 §.

Varastopaikka on aidattava rahatoimikamarin hyväksymän piirustuksen mukaisesti.

9 §.

Muutoin tulee varastopaikan haltijan noudattaa mitä maistraatti paloturvallisuuden vuoksi katsonee tarpeelliseksi tämän lisäksi määrätä.

Kaupungin ter-
veyden- ja sai-
raanhoidon
uudestijärjes-
täminen.

Marraskuun 30 päivänä 1915 käsitteli kaupunginvaltuusto kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämistä koskevan komiteanmietinnön ¹⁾, mutta palautti mietinnössä olevan ehdotuksen Helsingin kaupungin vastaisen sairaalaylihallituksen

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 61 vuodelta 1915; ks. 1915 vuod. kert. siv. 150—151.

ohjesäännöksi etusijassa muodolliselta kannalta uudesti valmisteltavaksi komiteaan, johon lisäksi valittiin herra Charpentier. Komitea antoi sittemmin uuden mietinnön ¹⁾, ja valtuusto hyväksyi ²⁾ siinä olevan uudesti laaditun ehdotuksen seuraavana:

Helsingin kaupungin sairaalahallinnon ohjesääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin kaikkien sairaalain ylin johto ja hallinto on toimenä ylihallituksella sairaalatarkastajan avustamana.

Helsingin kaupungin sairaalaylihallitus on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen.

Missä tapauksissa terveydenhoitolautakunta on oikeutettu käyttämään määräysvaltaa sairaanhoitoasioissa on terveydenhoitosäännössä sanottu.

2 §.

Sairaalain asiain lähintä hoitoa toimittavat eri sairaalain hallitukset. Kuitenkin saatakoon kaupungin perustamat tilapäiset sairaalat asettaa ylihallituksen välittömän silmälläpidon alaisiksi.

Kussakin sairaalassa, jolla on oma hallituksensa, on oleva johtaja, yksi tai useampia ylilääkärejä, tarpeellinen määrä alilääkärejä ja assistentteja, toimitsija sekä muitakin virkamiehiä, sairaanhoitohenkilöjä ja palvelusväkeä, niinkuin sairaalan vuosirahasääntö osoittaa.

3 §.

Helsingin kaupungin sairaalaylihallitukseen kuuluu kahdeksan jäsentä, joista sairaalatarkastaja on itseoikeutettu ja yhden valitsee terveydenhoitolautakunta jäsenistään vuodeksi. Muut ylihallituksen jäsenet, joista kahden tulee olla kaupungin vakinaisten sairaalain johtajia, valitsee kaupunginvaltuusto kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Ensimmäisellä kerralla valituista tulee kuitenkin kahden jäsenen ensimmäisen vuoden ja yhtä monen jäsenen toisen vuoden päättyessä erota arvalla.

Ylihallituksen jäsenistä valitsee kaupunginvaltuusto puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan.

Ylihallituksen kokouksiin voidaan niinikään kutsua kaupungininsinööri sekä kaupungin sairaalain ylilääkärejä ottamaan osaa keskusteluihin.

4 §.

Ylihallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta kerran kuukaudessa tai useammin, jos tarve vaatii.

Ylihallitus on päätösvaltainen vähintään viiden jäsenen ollessa saapuvilla. Ylihallituksen kokouksissa on pidettävä pöytäkirjaa.

5 §.

Ylihallituksen tehtävänä on:

pitää silmällä ja valvoa sairaalain hoitoa sekä katsoa, että siitä annettuja sääntöjä ja erikoismääräyksiä tarkoin noudatetaan;

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 11. — ²⁾ Valt. pöytäk. 29. 2. 6 §.

sopivalla tavalla järjestää sairaalain taloudenhoito;
tehdyt sopimukset lääkkeiden sekä sairaanhoito- ja muiden tarvikkeiden hankkimisesta sairaaloihin;
kaupunginvaltuustolle ehdottaa niiden maksujen määrä, mitkä maksavien sairaiden on suoritettava sairaaloissa saamastaan hoidosta;
vahvistaa sairaalain ruokajärjestykset ja järjestysohjeet;
käsitellä sairaalain uutis-, lisä- ja muutoserakennustöitä sekä korjauksia koskevat asiat; samoin kuin
muutoin ryhtyä sopiviksi katsottuihin toimenpiteisiin kunnan sairaalahoidon kehittämiseksi ja edistämiseksi.

6 §.

Edelleen tulee yllhallituksen:

vuosittain laatia ja ennen lokakuun 1 päivää rahatoimikamariin lähettää ehdotus kunnan sairaalain seuraavanvuotiseksi meno- ja tulosaännöksi sekä, kun korjauksia on harkittu sairaaloissa olevan tarpeen, erityinen budjettiehdotus, jossa mainitaan sitä tarkoitusta varten tarpeelliset määrärahat;

ennen helmikuun 1 päivää vuosittain rahatoimikamariin antaa edellisen vuoden tilit asianmukaisesti päätettyinä;

vuosittain ennen maaliskuun loppua sekä kaupunginvaltuustolle että terveydenhoitolautakunnalle antaa kertomus toiminnastaan selontekoineen, joita sairaalatarkastaja on antanut sairaalain hallinnosta ja asianomaiset ylilääkärit sairaanhoidon toimittamisesta; sekä

asianomaisille valtion ja kunnan viranomaisille antaa yllhallitukselta vaaditut lausunnot ja tiedot.

7 §.

Yllhallituksen asiana on lisäksi:

avonaisuuden ilmaantuessa julistaa sairaalatarkastajan ja ylilääkärin virat yllhallitukselta 30 päivän kuluessa haettaviksi sekä kaupunginvaltuustolle antaa hakukirjat ynnä lausuntonsa viran täyttämisestä;

kun sairaalan johtaja on 11 §:ssä mainitulla tavalla kaupunginvaltuuston valittava, antaa lausunto sellaisesta asiasta;

ottaa sairaalain vuosirahasäännöissä mainitut alilääkärit ja assistentit ynnä toimitsija sekä antaa heille ero;

valita eri sairaalahallitusten jäsenet;

myöntää enintään kolmen kuukauden virkavapaus edellä mainituille virkamiehille ja määrätä heidän viransijaisensa sekä, kun virkavapautta on haettu pitemmäksi ajaksi, kaupunginvaltuustolle lähettää hakukirjat oman lausuntonsa kera; samoin kuin

sairaalan virkamiesten kesken jakaa heille kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan tuleva kesäloma.

8 §.

Sairaalatarkastajan, joka ei saa pitää eikä hoitaa muuta tointa eikä ottaa suorittaakseen työtä, joka on esteeksi hänen toiminnalleen kaupungin palveluksessa, valitsee kaupunginvaltuusto varaten kuusikuukautisen moleminpuolisen irtisanomisen.

Hänen tehtävänä on:

olla yllhallituksen ja eri sairaalahallitusten jäsenenä;

esiteltäviksi valmistella sekä esitellä yllhallituksen käsiteltävät asiat;

hoitaa sihteerintehtävät sekä ylihallituksen että erityisten sairaalahallitusten kokouksissa;

laatia ylihallituksen vuosikertomus;

taajaan käymällä sairaaloissa tutustua niiden taloudenhoitoon, pitää sitä tarkoin silmällä ja eritoten katsoa, että suurinta säästäväisyyttä ja huolekkuutta noudatetaan taloudenhoidossa;

selvittää ja ylihallituksessa ehdottaa sopivia käytännöllisiä ja muita parannuksia sairaalain taloudelliseen käyttöön;

panna erikoista huomiota sairaalain tarvikkeiden yhteisostojen aikaansaamiseen sekä tuollaisten ostojen tapahduttua katsoa, että eri sairaalat saavat niille tulevan osansa tavaroista;

teettää vähäisiä korjaustöitä ja hankkia välittömästi tarpeellinen kalusto, ollen kuitenkin velvollinen tästä ylihallitukselle ilmoittamaan sen ensi kokouksessa;

toimittaa sairaalain taloudellista hallintoa ja käyttöä valaiseva yhtiäjaksoinen tilasto;

ennen helmikuun 15 päivää ylihallitukselle antaa kertomus sairaalain taloushallinnosta edellisenä vuonna;

johtaa ja valvoo sairaalain toimitsijain työtä sekä siinä katsoa, että tilit hoidetaan tarkasti, samoin kuin vähintään kerran kuukaudessa katsastaa asianomaisen toimitsijan hallussa oleva kassa; sekä

muutoin noudattaa ylihallituksen hänen virkatoiminnastaan antamia erikoismääräyksiä.

9 §.

Sairaalahallitukseen kuuluu sairaalan johtaja puheenjohtajana sekä sairaalatarkastaja ja yksi ylihallituksen muista jäsenistään vuodeksi kerrallaan valitsema kolmas jäsen. Ylilääkäriin, joka ei ole johtaja, tulee käsiteltäessä hänen toimialaansa kuuluvia kysymyksiä ottaa osaa hallituksen keskusteluihin ja päätöksiin.

Sairaalahallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta vähintään kerran kuukaudessa. Kokouksessa on pidettävä lyhyttä pöytäkirjaa.

10 §.

Sairaalahallituksen tehtävänä on:

hoitaa sairaalan kiinteätä ja irtainta omaisuutta ynnä sairaalaa varten osoitettuja tai sinne kertyneitä varoja sekä tutkia ja päättää sairaalan puolesta suoritettavista maksuista;

laatia sairaalan budjettiehdotus sekä ennen syyskuun 15 päivää antaa se ylihallitukselle;

aikanansa ylihallitukseen lähettää sairaalan tilit;

ottaa amanuenssi ja ylihoitajatar, emäntä, ruuanpitäjä, koneenkäyttäjät ja näihin verrattavat henkilöt sekä myöntää heille virkaero, virkavapaus ja kesäloma;

ennen toukokuun 15 päivää antaa ylihallitukselle sairaalavirkamiesten kesälomaehdotus sekä ehdottaa heidän viransijaisensa;

antaa lausunnot ylihallituksen hallitukseen lähettämistä asioista; sekä täyttää hallituksen asiana sairaalalle vahvistettujen erikoissääntöjen mukaan olevat muut tehtävät.

11 §.

Sairaalan johtaja, jona aina on ylilääkäri tahi, jos ylilääkärejä on useampia, se jonka kaupunginvaltuusto siksi on määrännyt, on velvollinen: valvomaan, että järjestystä ja kuntoa sairaalassa ylläpidetään sekä virkaja palvelusmiehet uutterasti ja huolellisesti täyttävät tehtävänsä; panemaan täytäntöön kaikki hallituksen päätökset, joiden toimeenpano ei ole toisen henkilön asia;

ottamaan ja erottamaan sairaalan palvelushenkilöt sekä myöntämään heille palveluslomaa; sekä

kokousten väliaikoina, tarpeen vaatiessa, maksettavaksi hyväksymään vähäisiä rahamääriä, ollen kuitenkin velvollinen siitä hallituksen ensi kokouksessa ilmoittamaan.

12 §.

Ylilääkärin, jonka kaupunginvaltuusto valitsee kuusikuukautisen molemminpuolisen irtisanomisajan varaten, tehtävänä on:

kaupunginvaltuuston määräyksestä samalla olla sairaalan johtaja;

kutsusta saapua ylihallituksen kokouksiin;

itsenäisesti hoitaa sairaalan tai, jos osastoja on useampia, oman osastonsa sairaanhoitoa;

määrätä sairaiden ottamisesta sairaalaan ja sijoituksesta siellä sekä poistamisesta sairaalasta;

pitää sairaspäiväkirjaa, diariota ja muita hoidettujen sairaiden luetteloa;

ottaa ja erottaa sairaanhoitohenkilökunta, ollen velvollinen tästä hallitukselle ilmoittamaan;

ennen maaliskuun 1 päivää ylihallitukselle antaa selonteko sairaanhoidon toimittamisesta sairaalassa edellisenä vuonna;

vastata konekaluvarastosta ja arkistosta; sekä

muutoin noudattaa niitä määräyksiä, joita ylilääkärin toiminnasta on sairaalan säännöissä tai joita sairaalahallitus hänelle antaa.

13 §.

Alilääkärin, assistentin ja amanuenssin tulee olla ylilääkärin apuna sekä sairaanhoidossa että kansliatyössä ja muutoinkin noudattaa mitä hallitus tai ylilääkäri heille määräävät.

14 §.

Toimitsija, joka asetetaan varaamalla kuusikuukautinen molemminpuolinen irtisanomisaika, hoitaa sairaalatarkastajan silmälläpidon alaisena sairaalan taloutta ja kassavaroja.

Eritoten tulee toimitsijan:

kantaa ja kuitata sairaalalle kertyvät tulot;

hallituksen tai sairaalanjohtajan määräyksestä toimittaa kaikki maksusuoritukset;

pitää luetteloa sairaalan kalustosta; sekä

pitää täydellisiä tilejä sairaalan menoista ja tuloista, päättää ne kalenterivuositain sekä ennen tammikuun 15 päivää antaa ne sairaalahallitukselle.

15 §.

Lähempiä määräyksiä tässä edellä mainittujen virkamiesten toiminnasta samoin kuin sairaanhoitohenkilökunnankin tehtävistä on eri sairaalain säännöissä.

16 §.

Ylihallituksen puheenjohtaja saa vuotuisen palkkion sekä ylihallituksen ja erikoisten sairaalahallitusten jäsenet palkkiota kultakin kokoukselta kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän. Sairaalatarkastaja, sairaalanjohtaja, ylilääkäri ja muut kaupungin sairaaloissa palvelevat lääkärit ja virkamiehet, sairaanhoitohenkilökunta sekä palveluskunta saavat vakinaista palkkausta vuosirahasäännön mukaan.

17 §.

Tämä ohjesääntö astuu voimaan — — — — —

Niinikään päätti kaupunginvaltuusto alistaessaan tässä asiassa tekemänsä päätöksen Uudenmaan läänin kuvernöörin vahvistettavaksi esittää, että puheenalaiset säännökset määrättäisiin voimaan astuviksi määräajan, vähintään kolmen kuukauden kuluttua vahvistamisesta ja mikäli mahdollista tammikuun 1 päivästä 1917 lähtien.

Kirjelmässä kesäkuun 17 päivältä maistraatti ilmoitti ¹⁾, että Uudenmaan läänin kuvernööri oli kesäkuun 2 päivänä vahvistanut ohjesäännön olevaksi voimassa tammikuun 1 päivästä 1917.

Samalla kertaa oli kuvernööri myös vahvistanut seuraavat kaupunginvaltuuston edellä mainitun ohjesäännön yhteydessä hyväksymät ²⁾:

Muutoksia terveydenhoitolautakunnan johtosääntöön.

Terveydenhoitolautakunnan johtosäännön muutokset.

10 §.

Kaupunginlääkärin tahi hänen sijaisensa taikkapa, hänellä esteen ollessa, kaupungin palveluksessa olevan muun lääkärin, jonka lautakunta kerrakseen siihen valitsee, pitää esiteltäväksi valmistella lautakunnan käsiteltävät, terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat asiat; ja on kaikki niihin kuuluvat, lautakuntaan tulleet ilmoitukset, kertomukset y. m. annettava sanotulle lääkärille, hänen käytettäväkseen lautakunnan määräysten mukaan.

17 §.

Lautakunnan on katsottava, että kaikki lautakunnan alaiset, kunnallista terveyden- ja sairaanhoitoa varten asetetut henkilöt täyttävät velvollisuutensa, sekä valvottava kaupungin sairaanhoidosta annettujen säännösten noudattamista.

Lautakunta ottaa, kaupunginlääkärin ehdotuksesta, ne lääkärit, jotka terveydenhoitoa varten kunnassa satunnaisesti ehkä ovat tarpeellisia.

Lautakunnan asiana on niinikään, jonkin lautakunnan alaisen lääkärin ollessa estettynä virkaansa hoitamasta tahi kun hänelle on virkavapautta myönnetty, hankkia pätevä viransijainen, ellei vakinainen lääkäri ole sellaista hankkinut ja lautakunta ole häntä hyväksynyt, sekä ratkaista muiden lautakunnan hallintoalaan kuuluvien henkilöjen tekemät virkavapauden anomukset.

¹⁾ Valt. pöytäk. 1. 8. 8 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 61 vuodelta 1915; valt. pöytäk. 29. 2. 6 §.

Virkavapautta myönnettyänsä tulee lautakunnan myös, ellei yksityistä sopimusta ole tehty, määrätä, kuinka suuri osa vakinaisen viranpitäjän palkasta tahi palkkiosta virantoimittajalle maksetaan.

Kunnalle kuuluiin sairaanhoitolaitoksiin ja niiden palveluskuntaan nähden on näiltä kohdin voimassa mitä siitä on erittäin säädetty.

Muutoksia ensimmäisen kaupunginlääkärin johtosääntöön.

Niinikään vahvasti kuvernööri seuraavat, samasta syystä päätetyt:

Kaupunginlääkärin johtosäännön muutokset.

2 §.

Ensimmäisen kaupunginlääkärin, joka on terveydenhoitolautakunnan itse oikeutettu jäsen, on velvollisuus valmistella ja lautakunnalle esitellä kaikki lautakunnan käsiteltävät, kaupungin yleistä terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat asiat, lautakunnan määräyksestä antaa lausunto mainitun laatuista asioista, sille ilmoittaa kaupungissa ja sen alueella vallitsevista terveydellisistä epäkohdista sekä ehdottaa niiden vaatimia toimenpiteitä, samoin kuin valvoa lautakunnan päätösten täytäntöönpanoa, ellei lautakunta toisin määrää.

7 §.

Ensimmäisen kaupunginlääkärin on terveydelliseltä kannalta pidettävä silmällä kaupungissa olevia yksityisiä terveyden- ja sairaanhoitolaitoksia sekä terveydenhoitolautakunnalle ehdotettava olevien epäkohtain poistamiseksi tahi muusta syystä tarpeellisia toimenpiteitä.

Muutoksia verotusvalmistelukunnan johtosääntöön.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli päättänyt sallia verotusvalmistelukunnan työssään käyttää apuna asiantuntijoita ¹⁾ sekä määrännyt valmistelukuntaan asetettavaksi toisen sihteerin ¹⁾, päätti ²⁾ valtuusto hyväksyä valmistelukunnan johtosäännön 2, 5 ja 7 §:n muutettuina seuraaviksi:

Muutoksia verotusvalmistelukunnan johtosääntöön.

2 §.

Verotusvalmistelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, kaksi jäsentä sekä ensimmäinen ja toinen sihteeri. Puheenjohtajan valitsee maistraatti määräämättömäksi ajaksi molemminpuolisin kuusikuukautisin irtisanomisehdoin, jota vastoin kaupunginvaltuusto valitsee jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan, huhtikuun 1 päivästä lukien. Sihteerit valitsee kaupunginvaltuusto niinikään määräämättömäksi ajaksi ja kuusikuukautisen molemminpuolisen irtisanomisen ehdolla.

Verotusvalmistelukunta on oikeutettu esitöissään käyttämään apuna tarpeellisen määrän asiantuntijoita ja heille maksamaan kaupunginvaltuuston vahvistaman palkkion.

5 §.

Ensimmäisen sihteerin velvollisuutena on: puheenjohtajan osoituksen mukaan olla apuna asiain valmistelussa;

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 81. — ²⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 5 § ja 21. 11. 21 §.

verotusvalmistelukunnan kokouksissa pitää pöytäkirjaa ja varmentaa valmistelukunnasta annettavat toimituskirjat;

toimia sihteerinä verotuslautakunnan toisessa osastossa ja tarpeen mukaan tarkastuslautakunnankin kokouksissa; sekä puheenjohtajan estettynä ollessa hoitaa hänen tehtävänsä.

Toisen sihteerin velvollisuutena on:

pitää tulleiden asiain ja lähteväin toimituskirjain diaria;

puheenjohtajan osoituksen mukaan olla apuna asiain valmistelussa;

tarpeen mukaan toimia sihteerinä taksoitus- ja tarkastuslautakunnan kokouksissa; sekä

ensimmäisen sihteerin ollessa muilta virkatoimilta tai muutoin estettynä hoitaa hänen tehtävänsä.

Sihteereillä ei saa olla muuta tointa, ellei verotusvalmistelukunnalta ole siihen hankittu lupaa.

7 §.

Puheenjohtaja ja sihteerit saavat joka kesä virkalomaa kuukauden kukin, kun se töiden tasaista kulkua estämättä voi käydä päinsä.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli marraskuun 4 päivänä 1914 hyväksynyt ¹⁾ ja Uudenmaan läänin kuvernöörin vahvistettavaksi lähettänyt ehdotuksen kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevaksi säännöksi, ilmoitti ²⁾ maistraatti kirjelmässä toukokuun 20 päivältä, että kuvernööri oli saman kuukauden 12 päivänä vahvistanut mainitun säännön noudatettavaksi elokuun 1 päivästä 1916.

Kasvattilasten
hoitosääntö
vahvistettu.

Kirjelmässä toukokuun 23 päivältä oli rahatoimikamari kiinnittänyt kaupunginvaltuuston huomiota siihen että, vaikkei kaupunginvaltuusto kokoontunut keskikesällä, tärkeät taloudelliset kysymykset nykyoloissa kuitenkin saattoivat vaatia välitöntä ratkaisua. Kamari ei ollut halunnut ottaa vastuulleen semmoisten asiain ratkaisua sekä pyysi sentähden lähempiä toimiohjeita. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ siltä varalta ettei se voisi kokoontua täysilukuisena, antaa rahatoimikamarin toimeksi yksissä neuvoin muonitus-toimikunnan kanssa ratkaista mainitun laatuiset asiat sekä aikansa siitä ilmoittaa valtuustolle.

Majoitus- y. m.
tärkeän
asiain käsittely
kesän aikana.

Kun monasti oli kuulunut valituksia, että tavallisesti oli kulunut useita viikkoja, ennenkuin ne kaupunginvaltuuston tekemät päätökset, jotka voimassa olevan kunnallisasetuksen 46 §:n mukaan on maistraatin toimesta pantava täytäntöön, oli saatettu asianomaisten kunnallisviranomaisten tiedoksi, sekä että kiireelliset asiat olivat sentähden paljon viivästyneet haitaksi näille viranomaisille ja yksityisillekin asiallisille, oli kaupunginvaltuuston kanslia, siihen nähden että puheenalainen viivytys pääasiassa oli johtunut asian-

Kaupunginvaltuuston päätösten joutuisampi tiedoksi saataminen.

¹⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 166. — ²⁾ Valt. pöytäk. 6. 6. 2 §. — ³⁾ S:n 30. 5. 11 §.

omaisille lähetettävään maistraatin pöytäkirjanotteiden kirjoittamiseen kuluva ajasta, maistraatin kanssa sovittuaan ryhtynyt semmoiseen toimenpiteeseen ¹⁾, että maistraatille kustakin asiasta lähetettävän kirjelmän ohkeen vastedes pannaan tarpeellinen määrä jäljennöksiä lähetettäväksi asianomaisille viranomaisille maistraatin toimeenpanopäätöksen sisältävän painetun saattokirjelmän keralla, heti kuin maistraatti on asian käsitellyt. Sen ohessa lähetettäisiin kaupunginvaltuuston painetut esityslistat vastedes, kohta kuin päätöksät niihin on merkitty, säännöllisesti kaupungin johto- ja lautakuntain tiedoksi.

Kaupungin
painatustöiden
järjestäminen.

Kirjelmässä marraskuun 11 päivästä 1915 ²⁾ oli rahatoimikamari tehnyt esityksen kaupungin painatustöiden kustannusten vähentämisestä ja ehdottanut, että kaupunginvaltuuston kansliaan koetteeksi asetettaisiin virkamies painatustöitä valvomaan. Asiaa käsitellessään päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto asettaa asiaa valmistelemaan komitean, johon valittiin herrat Hjelt ja Schybergson sekä valtuuston notaari K. V. Puuska. Vuonna 1915 toimitetussa budjetin järjestelyssä saamansa tehtävän ⁴⁾ mukaisesti tilastokonttori sittemmin antoi lausunnon kunnallisten lautakuntain ja laitosten vuosikertomusten painatuskulujen huojistamisesta, joka lausunto lähetettiin ⁵⁾ lausunnon saamiseksi mainittuun valiokuntaan. Pääasiallisesti valiokunnan mietinnössä ⁶⁾ tehtyjen ehdotusten mukaisesti päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto:

että Helsingin kaupungin tilasto on, alkaen 1916 vuoden toimintakertomuksista, toistaiseksi ja kunnes kunnallistilastoa edelleen ehditään suunnitelmanmukaisesti laajentaa, käsittävä seuraavat kuusi eri sarjaa:

- I. Terveyden- ja sairaanhoito.
- II. Kauppa.
- III. Merenkulku.
- IV. Kaupungin teknilliset laitokset.
- V. Kaupungin tilit ja tilinpäätös.
- VI. Opetus- ja sivistyslaitokset.

että Marian sairaalan hallituksen ja uuden kulkutautisairaalan hallinnon, jotka julkaisevat eri vuosikertomukset, on vastedes, 1916 vuoden kertomuksista alkaen, painatettava nämä samassa kirjapainossa, samaa kokoa ja mikäli mahdollista samoilla kirjasinlajeilla kuin Helsingin kaupungin tilaston sarjat;

että edellä mainituista sarjoista n:ot I, II, III ja VI julkaistaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 33 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4. — ³⁾ Valt. pöytäk. 25. 1. 16 §. — ⁴⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 140. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 22. 2. 14 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 51. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21. 11. 14 §.

tilastokonttorin, sarja n:o IV kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ja sarja n:o V rahatoimikonttorin toimesta; sekä

että kunnan muiden laitosten ja virastojen, jotka julkaisevat toimintakertomuksensa erillisinä painotuotteina, on vastedes, 1916 vuoden kertomuksista alkaen, painatettava nämä samassa kirja-painossa, samaa kokoa ja mikäli mahdollista samoilla kirjasinlajeilla kuin kaupungin kunnalliskertomus.

Työaineiden ja tarvikkeiden kalliisiin hintoihin nähden valmistavan poikain ammattikoulun johtokunta esitti, että koulutyöpajain säädetyn kesätyön saisi samoin kuin kesällä 1915 lopettaa jo kesäkuun 30 päivänä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 1) esityksen.

Lyhennetty työaika valmistavassa poikain ammattikoulussa.

Herra V. von Wrightin tekemän esitysehdotuksen keskuslautakunnan asettamisesta työväenopetuslaitoksia varten lähetti kaupunginvaltuusto valmisteltavaksi komiteaan, johon valittiin 2) herrat Cannelin, Ivalo, Wallensköld ja V. von Wright sekä professori J. J. Sederholm.

Ehdotettu keskuslautakunta työväenopetusta varten.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli marraskuun 16 päivänä 1915 periaatteessa puoltanut 3) kunnallisen asunnonvälitystoimiston perustamista, huomautti 4) rahatoimikamari, että paraikaa vallitseva asunnonpuute oli riittävänä aiheena heti järjestää toimisto ja asettaa se yhteistyöhön asianomaisten talonomistajajärjestöjen kanssa. Toimiston järjestämistä ja kunnossapitoa varten vuonna 1916 tarvittaisiin 2,000 markan määräraha. Kaupunginvaltuusto lähetti 5) asian sosialilautakunnan valmisteltavaksi.

Kunnallinen asunnonvälitys.

Asian ollessa uudestaan käsiteltävänä ilmoitti sosialilautakunta kirjelmässä lokakuun 25 päivältä, että lautakunta oli pohtinut kysymystä talonomistajayhdistysten edustajain kera sekä pyytänyt yhdistysten johtokunnilta kirjallisia lausuntoja, ja olivat nämä lausunnot yksimielisesti käyneet siihen suuntaan, että ajankohta ei ollut sopiva kunnallisen asuntonvälityksen välittömään järjestämiseen, samalla kuin lautakunnan neuvotteluissa läsnäolleet edustajat kuitenkin olivat ilmoittaneet asianomaisten talonomistajayhdistysten, vapaita vuokramarkkinoita edellyttäen, pitävän aiotun välitystoiminnan järjestämistä toivottavana, kohta kuin siihen sopiva ajankohta ilmeni. Näin ollen lautakunnan mielestä oli viisainta jättää toimenpide toistaiseksi sillensä, samalla kuin lautakunta valtuustolle ilmoitti ryhtyneensä toimiin joutilaiden asuinhuoneistojen osoittamiseksi suurimassa tarpeessa oleville.

Kaupunginvaltuusto yhtyi 6) sosialilautakunnan lausuntoon asunnonvälityksen tarpeettomuudesta nykyään.

1) Valt. pöytäk. 2. 5. 19 §. — 2) S:n 29. 2. 13 §. — 3) Ks. 1915 vuod. kert. siv. 147. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 33. — 5) Valt. pöytäk. 12. 9. 22 §. — 6) S:n 7. 11. 17 §.

Elintarpeiden
myynti painon
mukaan.

Kirjelmässä tammikuun 28 päivästä alisti muonitustoimikunta, voitaisiinko ja missä määrin antaa määräyksiä leivän ja muiden elintarpeiden myynnistä painon mukaan. Sota-aikana oli nimitäin yhtärintaa hinnanousun kanssa leivän paino tuntuvasti vähentynyt, minkä johdosta ostajan kävi aivan mahdottomaksi tarkastaa leivän hintaa. Näytti siltä kuin leivän, juurikasvien, munain, siipikarjan y. m. myynti painon mukaan saattaisi ostajat vähemmän riippuviksi myyjäin mielivallasta. Asiaa valmistelemaan asetti ¹⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan, johon valittiin herrat Charpentier, Grotenfelt ja Ståhlberg.

Sittemmin antamassaan mietinnössä ²⁾ valiokunta lausui, ettei puheenalaisten määräysten antaminen kuulunut laissa määrättyyn kunnallisen toiminnan alaan sekä ettei kaupunginvaltuustolla voinut olla laillista oikeutta paikallisilla järjestysohjeilla säännöstellä kysymystä elintarpeiden pakollisesta myynnistä painon mukaan.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä jätti ³⁾ valtuusto kaikki toimenpiteet raukeamaan, sitä suuremmalla syyllä, kun ajankohta ei näytännyt sopivalta lainmääräysten aikaansaamiseksi asiasta.

Elintarvelautakunta.

Kirjelmässä syyskuun 21 päivästä lähetti maistraatti valtuustolle k. senaatin syyskuun 14:ntenä päivätyn kirjeen, jonka mukaan maassa olevien voivarastojen jakelu tulisi kaupungeissa annettavaksi paikallisten elintarvelautakuntain toimeksi. Samalla kertaa esiteltiin sosialidemokraattisen kunnallisyhteisön syyskuun 15 päivänä tekemä anomus, että kiireellisiin valvonta-, järjestys- ja suojelutoimiin ryhdyttäisiin riittävään kotimaisten maitotuotevarastojen hankkimiseksi kohtuulliseen hintaan. Edellyttäen muonitustoimikunnan saavan ratkaisevan vaikutusvallan ei ainoastaan olemassa olevan voivaraston jakeluun, vaan myös tuonnin lisäämiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾:

valtuuttaa toimikunnan toimimaan valtionviranomaisten tarkoitamana elintarvelautakuntana;

oikeuttaa muonitustoimikunnan asianhaaran vaatien saattamalla käytäntöön n. s. korttijärjestelmän jakelemaan kaupungeissa olevan voimäärän, mahdollisesti lisättyä toimikunnan hankkimalla määrällä; sekä

jos muidenkin tärkeiden elintarpeiden puutetta ilmaantuu, muonitustoimikunnalle antaa yhtäläisen valtuuden niihin nähden.

Voikaupan järjestäminen.

Muonitustoimikunta antoi sittemmin valtuustolle lokakuun 6:ntena päivätyn esityksen ⁵⁾ Helsingin voikaupan väliaikaisesta järjestämisestä. Toimikunta esitti suunnitelman, jonka mukaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 8. 2. 13 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15. — ³⁾ Valt. pöytäk. 29. 2. 7 §. — ⁴⁾ S:n 26. 9. 1 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 43.

voinjakelu toimitettaisiin. Yksityinen voinhankinta lakkaisi ja voinkonttori pitäisi sopivia välikäsiä (osuusliike Elanto, voinvienti-osuusliike Valio, maanviljelijäin maitokeskus y. m.) käyttäen ja annettujen voikorttien perusteella yleisön saatavana käytettävänä olevan voimäärän. Edelleen oli toimikunta Uudenmaan läänin kuvernöörille lähettänyt kirjelmän, jossa huomautettiin, ettei kunnan osanotosta voinkulutuksen säännöstelyyn voinut olla tehokasta tulosta, ellei toimikunta saanut toimintavapautta hinnan määräämiseen ei ainoastaan voita myydessä yleisölle, vaan myös sitä ostettaessa tuottajilta. Edelleen huomautettiin, että kaupunki voi avustaa voikysymyksen järjestämisessä ainoastaan sillä nimenomaisella ehdolla, että vain rajahinnat poistettiin mikäli Helsinkiä koski sekä että tämän tavarain hinnan säännöstely annettiin muonitustoimikunnan asiaksi. Syyskuun 30:ntenä päivätyssä vastauskirjelmässä oli kuvernööri ilmoittanut, että toimikunnan tehtävä k. senaatin määräyksen mukaan käsitti ainoastaan sen käytettäväksi asetettujen elintarpeiden jakelun; rajahintoihin nähden toimikunnan esitys evättiin, koska rajahintain vahvistaminen oli viranomaisen asia. Näin ollen katsoi toimikunta olevan alistaminen asian kaupunginvaltuuston tutkittavaksi.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hallitukselle tehdä esityksen, että vain rajahinta kokonaan poistettaisiin taikka myös, ellei sitä havaittaisi mahdolliseksi, että sitä riittävästi korotettaisiin. Edellyttäen saatavissa olevan voimäärän niin suureksi, että ylipäättään oli aihetta käydä kulutusta säännöstelemään, valtuutettiin muonitustoimikunta ryhtymään toimiin mikäli mahdollista oikeudenmukaisen voinkajelun aikaansaamiseksi kuluttajain kesken.

Sittemmin ilmoitettiin ²⁾, että k. senaatti oli useiden, m. m. Helsingin kaupunginvaltuuston, esitysten johdosta lokakuun 17 päivänä antanut määräyksiä maidon ja maitotuotteiden viennissä Suomesta keisarikuntaan noudatettavista ehdoista ja järjestyksestä sekä samalla päättänyt: 1) vahvistaa vain pohjahinnan toistaiseksi 5 markaksi kilolta senaatin elintarvevaliokunnan noudatettavaksi muiden maitotuotteiden hintain vahvistamisessa, mitkä hinnat mainittu valio-kunta on valtuutettu vastedes määräämään; 2) luvan viedä voita keisarikuntaan saatavan myöntää marraskuun alusta; sekä 3) kehoittaa läänien kuvernöörejä kaikkiin käytettävinsään olevin keinoin valvomaan mainittujen määräysten tarkkaa noudattamista.

Sosialidemokraattisen kunnallissijärjestön tekemän, vain hinnan-korotuksia vastaan tähdätyn esityksen, jossa vaadittiin, että kaupunginvaltuuston tuli niskoittelemaatta aikaansaada semmoinen jär-

Sosialidemokraattisen kunnallissijärjestön esitys.

¹⁾ Valt. pöytäk. 10. 10. 21 §. — ²⁾ S:n 21. 11. 3 §.

jestys, että kunnan jäsenet saivat riittävän määrin maitotuotteita huokeasta hinnasta, liitti ¹⁾ valtuusto asiakirjoihin.

Anomus toimenpiteistä elintarpeiden hankkimiseksi.

Kaupunginvaltuustolle osoitetussa anomuksessa olivat herrat H. Airaksinen, E. A. Rantala y. m. erään marraskuun 14 päivänä pidetyn kokouksen puolesta huomauttaneet niistä vaikeuksista, joita voim, maidon ja muiden elintarpeiden hankinta tuotti vähävaraisille. Hakijat esittivät, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi semmoisiin toimenpiteisiin, että kunnan välityksellä hankittaisiin ja kohtuulliseen hintaan pidettäisiin saatavana välttämättömiä elintarpeita. Kaupunginvaltuusto oli sitä mieltä, että kaupunginviranomaisten oli mahdoton ryhtyä mainitun laatuisiin toimenpiteisiin, mutta päätti ²⁾, siihen nähden että vähävaraiset lapsirikkaat perheet monessa tapauksessa eivät kyenneet hankkimaan tarpeellista maitomäärää:

antaa vaivaishoitohallituksen toimeksi erityisesti valitsemaansa asiamiesten tahi ennestään olevain järjestöjen avulla koettaa ryhtyä toimenpiteisiin maidon hankkimiseksi myytäväksi varattomille perheille, joilla on lapsia, hellittävissä tapauksissa alennetusta hinnasta; sekä

mainittuun tarkoitukseen tilitysvelvollisuudella vaivaishoitohallituksen käytettäväksi osoittaa enintään 25,000 markan määrärahan maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Muonitustoimikunnan jäsenluvun lisääminen.

Muonitustoimikunnan jäseniksi aikaisemmin valittujen lisäksi valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto johtajan, varatuomari G. Ehrnroothin ja johtaja W. A. Lavoniuksen.

Matkastipendejä kaupungin virkamiehille.

Kirjelmässä toukokuun 8 päivästä rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kaupungin menosääntöön merkitään vuosittain budjetinjärjestelyssä määrättävä rahasumma kunnan palveluksessa olevain toimihenkilöiden matkastipendeiksi, näihin henkilöihin niinkään luettuina johto- ja lautakuntain varsinaiset ja varajäsenet;

että stipendihakemukset on ennen helmikuun loppua annettava rahatoimikamariin, joka oman lausuntonsa ja ehdotuksensa kera lähettää ne kaupunginvaltuustolle;

että hakemuksen ohessa pitää seurata matkasuunnitelma ynnä ilmoitus kauanko matka kestää sekä kuinka suurta apurahaa halutaan; sekä

että stipendiaatti on velvollinen kuuden kuukauden kuluessa matkansa päättymisestä rahatoimikamariin antamaan matkakertomuksen.

Kaupunginvaltuusto, joka periaatteessa hyväksyi rahatoimi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 10. 30 §. — ²⁾ S:n 21. 11. 24 §. — ³⁾ S:n 24. 10. 32 §.

kamarin esityksen, päätti ¹⁾, että mainitun laatuinen määräraha oli vasta sodan päätyttyä merkittävä budjettiin.

Vallitsevan sotatilan johdosta päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto:

että asianomaisia laitoksia ja viranomaisia, eritoten terveydenhoitolautakuntaa ja sairaalahallituksia, palotoimikuntaa sekä kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallituksia, kehoitetaan järjestäessään alaistensa virka- ja palvelusmiesten kesälomaa kesällä 1916 tarkoin harkitsemaan, käykö ja millä ehdoilla tuollaisen edun suominen;

että kesälomaa myönnettäessä ehdoksi pannaan muun muassa, että lomalla oleva virka- tai palvelusmies niin järjestää oleskelunsa kaupungin ulkopuolella, että hän jonkin määrätyn lyhyen ajan kuluessa voi kutsuttaessa saapua virantoimitukseen; sekä

että, jos virka- tahi palvelusmiehelle ei ole myönnetty kesälomaa, mutta hän jostakin muusta syystä on saanut virkavapautta, viransijaiselle ei makseta rahasääntöön kesäloman kustantamiseksi pantua määrärahaa.

Lisäksi lausui valtuusto suotavaksi, että johto- ja lautakuntain valitut jäsenet järjestäisivät kesälomansa niin, että päätösvaltainen jäsenluku tarpeen vaatiessa voidaan viivyttelemättä saada koolle.

Lopuksi päätti kaupunginvaltuusto maistraatilta ja raastuvan-oikeudelta anoa, että nämä viranomaiset myöntäessään kesälomaa alaisilleen virka- ja palvelusmiehille noudattaisivat mitä valtuusto oli määrännyt kunnan muihin virkamiehiin nähden.

Täyttäessään erästä rahatoimikonttorin avonaista konttorikirjurinvirkaa valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto siihen ylioppilaan neiti M. Wassholmin.

Kirjelmässä kesäkuun 15 päivästä rahatoimikamari ilmoitti ⁴⁾, kaupunginvaltuuston suostumusta edellyttäen, myöntäneensä liikennekamreeri B. Winterille kuukauden virkavapauden, heinäkuun 15 päivästä lukien. Sitten ilmoitti rahatoimikamari kesäkuun 29 päivänä valtioneuvos Winterin kuolleen saman kuukauden 21 päivänä, minkätähden kamari oli määrännyt seuraavat henkilöt hoitamaan alempana mainittuja virkoja:

kamreerinapulaisen I. Liljeroosin kamreerinvirkaa Smk:n 566: 66 kuukausipalkkiosta;

vanhemman kirjurin A. Ekebomin kamreerinapulaisen virka-tehtäviä Smk:n 433: 33 kuukausipalkkiosta;

avustavan vaakamestarin R. Candolinin vanhemman kirjurinvirkaa Smk:n 283: 33 kuukausipalkkiosta; sekä

Virkalomat
kesällä
1916.

Erään rahatoi-
mikonttorin
konttorikirju-
rinviran täyt-
täminen.

Virantoimitus-
jako liikenne-
konttorissa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 5. 5 §. — ²⁾ S:n 2. 5. 20 §. — ³⁾ S:n 5. 12. 9 §. — ⁴⁾ S:n 1. 8. 16 §.

ylioppilas E. G. Hällströmin vaakamestarin tointa 150 markan kuukausipalkkiosta.

Tämä virantoimitusjako tuotti kuukausittaista säästöä Smk 333: 33.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ kamarin toimenpiteet ja määräsi, että liikennekamreerinviran jälleen täyttäminen sai jäädä toistaiseksi.

Ylimääräisen
reviisorin aset-
taminen revi-
sionikonttoriin.

Maistraatin tammikuun 19 päivänä tekemän esityksen mukaisesti määräsi ²⁾ kaupunginvaltuusto apulaisreviisori B. A. Hellmerin revisionikonttorin ylimääräiseksi reviisoriksi, kunnes kysymys revisionilaitoksen uudesti järjestämisestä oli ratkaistu.

Virkavapautta
kaupungin-
reviisorille.

Kivulloisuuden tähden myönnettiin ³⁾ kaupunginreviisori K. A. Wideniukselle virkavapautta heinäkuun 1 päivästä lokakuun 1 päivään, viransijaisena reviisori G. Winter. Viimeksi mainitun virkaa hoitaisi tuona aikana ylimääräinen reviisori B. A. Hellmer ja tämän virkaa apulainen V. Höckert.

Virkaero kau-
punginrevii-
sorille.

Sittemmin pyysi kaupunginreviisori Widenius eroa virastaan lokakuun 1 päivästä lukien, sovitusta kuuden kuukauden irtisanomisajasta huolimatta. Maistraatin heinäkuun 12 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto myöntyi tähän pyyntöön ja määräsi samalla että, kun kaupungin kassa- ja tililaitos oli kokonaan järjestettävä uudestaan, ei virkaa täytettäisi uudelleen vakinaisesti, vaan hoidatettaisiin viransijaisella. Valtuusto määräsi ⁴⁾ reviisori G. Winterin v. t. kaupunginreviisoriksi, ylimääräisen revii-sorin B. A. Hellmerin v. t. reviisoriksi ja apulaisen V. Höckertin v. t. ylimääräiseksi reviisoriksi, kaikki sääntönäisin palkkaeduin, kunnes toisin määrättäisiin.

Virantoimitus-
jako revisioni-
konttorissa.

Sittemmin anoi apulainen Höckert vapautusta v. t. ylimääräisen reviisorin toimesta, minkätähden kirjanpitäjä K. Y. Tuomikoski määrättiin ⁵⁾ hoitamaan mainittua tointa.

Revisionikont-
torin v. t. reist-
raattorin
vaali.

Syystä että revisionikonttorin reistraattori neiti M. Kyander oli anonut, eroa virasta, määräsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto revisionikonttorin esityksen mukaisesti rouva E. Cajanderin toistaiseksi hoitamaan tätä virkaa.

Sairaalatarkas-
tajanviran
täyttäminen.

Uuden sairaalaohjesäännön ⁷⁾ vahvistamisen yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ sairaalatarkastajanviran julistettavaksi avonaiseksi niin hyvissä ajoin, että se ehdittäisiin täyttää ennen joulukuun 1 päivää. Kirjelmässä marraskuun 6 päivältä terveydenhoitolautakunta ilmoitti, että virkaa oli hakenut 7 henkilöä, joista lautakunta äänestettyään oli virkaan puoltanut lääkintöhallituksen apulaiskamreeria varatuomari A. Brandersia. Siihen nähden ettei ketään hakijoista pidetty täysin sopivana virkaan, päätti ⁹⁾ kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 1. 8. 17 §. — ²⁾ S:n 25. 1. 31 §. — ³⁾ S:n 6. 6. 3 §. — ⁴⁾ S:n 1. 8. 5 §. — ⁵⁾ S:n 10. 10. 1 §. — ⁶⁾ S:n 29. 2. 9 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 149. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 28 §. — ⁹⁾ S:n 5. 12. 12 §.

punginvaltuusto, ettei sitä toistaiseksi ollut täytettävä vakinaisesti, vaan tuli kaupungin vastaisen sairaalaylihallituksen ryhtyä toimiin viran väliaikaiseksi hoidattamiseksi ja tehdä tästä johtuva esitys valtuustolle.

Ensimmäisen kaupunginlääkärin ylimäär. professorin V. Sucksdorffin anomuksen saada kesäloman sijasta vapautus virantoimituksesta perjantain iltapäivästä lauantain iltapäivään kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾, koska semmoinen järjestely oli esteeksi virkatehtävään hoitamiseksi ja vastoin voimassa olevaa johtosääntöä.

Kivulloisuuden tähden myönnettiin ²⁾ ensimmäiselle kaupunginlääkärille ylimäär. professorille V. Sucksdorffille virkavapautta syys- ja lokakuun ajaksi, ja määräsi kaupunginvaltuusto terveydenhoidontarkastajan lääketieteenlisensiaatti V. Mannerin viransijaiseksi. Virkavapautta pitennettiin ³⁾ tehdyn hakemuksen johdosta joulukuun 1 päivään.

Vaivaishoitohallituksen kassanhoitajaksi valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 17 hakijasta v. t. kassanhoitajan neiti A. Lindgrenin.

Kaupunginkirjaston hallituksen esityksen mukaisesti myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginkirjaston apulaishoitajalle filosofianmaisteri V. Kilvelle virkavapautta huhtikuun 1 päivästä elokuun 1 päivään, viransijaisena filosofianmaisteri S. Pakarinen.

Kasvatuslautakunnan esityksestä myönsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto ammattihoitajalle vphra A. von Bonsdorffille kivulloisuuden tähden virkavapautta lokakuun 1 päivään ja määräsi filosofianmaisteri H. Stählin sinä aikana virkaa hoitamaan.

Sittenmin anoi vphra von Bonsdorff kirjelmässä elokuun 22 päivästä jatkuvaa virkavapautta määräämättömäksi ajaksi sekä, ellei tähän voitaisi myöntyä, eroa virasta. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ äänestettyään pyydetyn virkaeron ja määräsi filosofianmaisteri H. Stählin virkaan liittyvään palkkaetujen kahdesta kolmanneksesta sitä hoitamaan, kunnes se oli jälleen täytetty.

Entisen viranpitäjän kuoleman johdosta oli kasvatuslautakunnan lääkärin virka julistettu avonaisena haettavaksi, ja valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto 5 hakijasta virkaan lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindénin.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen marraskuun 4 päivänä tekemästä esityksestä myönsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginase-
makaava-arkkitehti B. Jungille virkaeron, tammikuun 1 päivästä 1917 lukien, ja kehoitettiin hallitusta ryhtymään toimiin viran jälleen

Ensimmäisen kaupunginlääkärin anomus saada virkaloma lauantaisin.

Virkavapaus ensimmäiselle kaupunginlääkärille.

Vaivaishoitohallituksen kassanhoitajan vaali.

Virkavapautta kaupunginkirjaston apulaishoitajalle.

Virkavapaus ammattihoitajalle.

Virkaero ammattihoitajalle.

Kasvatuslautakunnan lääkärin vaali.

Virkaero kaupunginase-
makaava-arkkitehdille.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 5. 18 §. — ²⁾ S:n 12. 9. 35 §. — ³⁾ S:n 7. 11. 25 §. —

⁴⁾ S:n 25. 1. 22 §. — ⁵⁾ S:n 14. 3. 17 §. — ⁶⁾ S:n 29. 2. 12 §. — ⁷⁾ S:n 26. 9. 16 §.

— ⁸⁾ S:n 26. 9. 25 §. — ⁹⁾ S:n 7. 11. 26 §.

täyttämiseksi niin hyvissä ajoin, että vastanimitetty voi ryhtyä virantoimitukseensa edellä mainittuna päivänä.

Sähkölaitoksen
toimitusjohta-
jan virka.

Kirjelmässä syyskuun 27 päivältä anoi sähkölaitoksen toimitusjohtaja insinööri B. Wuolle virkaeroa tammikuun 1 päivästä 1917 lukien. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ pyyntöön.

Virkaa jälleen täytettäessä valitsi²⁾ valtuusto äänestettyään 4 hakijasta insinööri L. W. Åbergin sähkölaitoksen toimitusjohtajaksi.

Väkiiviinajuomain vähittäismyynnin ja anniskelun järjestäminen.

Käsitellessään kysymystä väkiiviinajuomain vähittäismyynnin ja anniskelun järjestämisestä kesäkuun 1 päivän 1916 ja kesäkuun 1 päivän 1918 välisenä aikana oli kaupunginvaltuusto palauttanut³⁾ asian juovutusjuoma-asiaain valmisteluvaliokunnan uudelleen valmisteltavaksi. Valiokunnan annettua asiasta uuden mietinnön⁴⁾ päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto pääasiassa valiokunnan ehdotuksen mukaisesti:

A) väkiiviinajuomain vähittäismyyntiin nähden:

määrätä vähittäismyyntioikeuksien luvun enintään neljäksitoista, joista enintään seitsemän käsittää oikeuden yksinomaan ulkomaisten väkiiviinajuomain sekä niin ulko- kuin kotimaistenkin viinien ja miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiin, jota vastoin jäljellä olevat seitsemän oikeutta käsittävät oikeuden ainoastaan kotimaisten väkiiviinajuomain ja kotimaisella väkiiviinalla sekoitetun ulkomaisen konjakin vähittäismyyntiin;

B) väkiiviinajuomain anniskeluun nähden:

vahvistaa anniskeluoikeuksien lukumäärän enintään kolmeksi seitsemättä, josta määrästä kuitenkin enintään viisiviidettä saa luovuttaa käytettäväksi ravintolaliikkeen yhteydessä;

C) edellä mainittujen liikkeiden toimialueeseen nähden:

että anniskelu- ja vähittäismyyntipaikkoja ei saa olla sen alueen ulkopuolella, jota rajoittaa pitkin Marian-, Rauhan-, Unionin-, Hallitus-, Mikon-, Kaivo-, Simon-, Kansakoulu-, Fredrikin-, Ison Roopertin-, Pikku Roopertin-, Kasarmin-, Etelä-Esplanadi- ja Unioninkatua sekä Aleksanterinkatua Mariankadulle kulkeva murtoviiva, kuitenkin siten, että myyntipaikkoja saa olla rajaviivana olevain katujen kumpaisellakin puolella;

että vähittäismyyntiä ja anniskelua siten luvallisella alueella ei kuitenkaan saa harjoittaa koulun eikä kirkon välittömässä läheisyydessä, eikä myöskään Senaatintorin varrella; sekä

että poikkeuksen anniskeluun nähden saa tehdä Kauppa- ja Rautatientorin varsilla sijaitseviin hotelleihin, Alppilaan, Kaisaniemeen, Luotoon, Kaivohuoneeseen ja Kleinehn hotelliin sekä teattereihin ja klubeihin nähden; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 10. 10. 22 §. — ²⁾ S:n 5. 12. 11 §. — ³⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 182. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 68 vuod. 1915. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 22. 2. 1 §.

D) väkiviinajuomain vähittäismyyntin ja anniskelun yksinoikeuden myöntämiseen nähden:

Helsingin anniskeluosakeyhtiölle edelleen myöntää täällä yksinoikeuden kaikkien sekä koti- että ulkomaisten väkiviinajuomain vähittäismyyntiin ja anniskeluun ynnä siitä johtuvan oikeuden viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiin täällä kesäkuun 1 päivästä 1916 samaan päivään 1918, oikeuttamalla osakeyhtiön määrätystä, sille suoritetusta maksusta hotellien, ravintolain tai konditoriaain omistajille sekä klubeille luovuttamaan osan saamiaan anniskeluoikeuksia;

mutta mainittuun myönnytykseen liittää alempana luetellut ehdot:

1) että anniskeluosakeyhtiön hallituksessa varataan sija vähintään kahdelle kaupunginvaltuuston valitsemalle jäsenelle;

2) että kaupunginvaltuusto vahvistaa niiden välikirjain kaavakkeet, joilla anniskeluoikeuksia luovutetaan;

3) että luokan, johon kukin anniskelupaikka on luettava, määrää maistraatti;

4) että väkiviinatavaroita ei saa lähettää kaupungin ulkopuolelle muille kuin jälleenmyyjille;

5) että anniskeluosakeyhtiö ei saa ulkomaisia väkiviinatavaroita eikä kotimaisella väkiviinalla sekoitettua ulkomaista konjakkia myydä halvemmasta kuin 5 markasta litran astioista myytävää eikä halvemmasta kuin 6 markasta litran pulloissa tahi ruuseissa maahan tuotua tavaraa;

6) että anniskeluosakeyhtiö viimeistään maaliskuun kuluessa ottaa ratkaistavaksi kysymyksen myönnettyjen oikeuksien luovuttamisesta, sikäli kuin sellainen luovutus on luvallinen;

7) että anniskeluosakeyhtiön omistaja on velvollinen tilaamaan kaikki väkiviinatavarat anniskeluosakeyhtiöltä;

8) että kaupunginvaltuuston valitseman vakinaisen sovintolautakunnan, johon kuuluu viisi varsinaista ja kolme varajäsentä, ratkaistavaksi jätetään: a) kysymys siitä, onko vuokramies osakeyhtiön vaatimuksesta julistettava hänelle myönnetyn oikeuden menettäneeksi; b) muut riidat, joita osakeyhtiön ja sen vuokramiesten välillä voi syntyä sopimussuhteen johdosta; sekä c) kysymys tavaraston lunastamisesta, kun sitä vaatii vuokramies, jonka vuokraoikeus rajoitetaan, lakkautetaan tai julistetaan menetetyksi;

9) että anniskeluosakeyhtiö itse hoitaa ravintolaliikkeen kaikissa toisen ja kolmannen luokan anniskelupaikoissa;

10) että anniskeluosakeyhtiö ei käytä yksinoikeutta saadakseen liikkeestä mahdollisimman suurta voittoa, vaan etusijassa saadaksen aikaan järjestystä tässä liikkeessä sekä vastustaakseen juo-

vutusjuomain väärinkäyttöä, minkätähden anniskeluosakeyhtiöllä ei ole oikeutta sanomalehdissä ilmoittamalla eikä muullakaan tavoin kiinnittää yleisön huomiota myyntiliikkeeseensä;

11) että anniskelu- ja vähittäismyyntipaikoissa pidetään voimassa siisteyttä ja järjestystä sekä sitä varten asetetaan tarpeellinen määrä valvojia;

12) että luovutettujen anniskeluoikeuksien myyntimaksujen määräämisessä noudatetaan oikeudenmukaisuutta; sekä

13) että anniskelijoille myydyille tavaroille pannaan kohtuulliset hinnat.

Vahvistettu väkiviinajuomain vähittäismyynti- ja anniskeluoikeuden luovutussopimuksen kaavake.

Sittenmin lähetti Helsingin anniskeluosakeyhtiö kirjelmässä maaliskuun 27 päivältä kaupunginvaltuustolle ehdotuksen väkiviinajuomien väkiviinajuomain anniskeluoikeuden luovutuksessa käytettäväksi välikirjoiksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ ehdotuksen vähäisin muutoksin, joten se sai seuraavan sanamuodon:

1) Oikeutta saa haltija käyttää ainoastaan niin kauan kuin hänen anniskelupaikkansa pysytetään ensimmäisessä luokassa.

2) Kaikkia yleisessä asetuksessa olevia tai asianomaisten viranomaisten erittäin antamia, tähän liikkeeseen soveltuvia määräyksiä on oikeudenhaltijan tarkoin noudatettava.

3) Väkiviinajuomia ei saa myydä noudettavaksi.

4) Oikeudenhaltija on velvollinen anniskeluosakeyhtiön konttorista kirjallisesti tilaamaan kaikki väkevämmät väkiviinajuomat eikä saa minkään syyn varjolla, ei omiksi tarpeikseenkaan, muulla tavoin ostaa tai vastaanottaa sellaisia tavaroita. Oikeudenhaltija ei myöskään saa luonaan säilyttää muita kuin vastamainitulla tavalla ostettuja väkevempiä väkiviinajuomia, ja voidaan oikeudenhaltijan tuollaisten juomain varaston katsastus toimittaa niin usein kuin yhtiö hyväksi näkee.

Maksu tavaroista suoritetaan yhtiön konttorissa tilausta tehdessä.

5) Oikeudenhaltijan tulee kunnollista ja siististi puettua palvelijastoa käyttämällä pitää yleisön saatavana ruoka- ja juomatavaroita parhaassa mahdollisessa kunnossa sekä pitää huoneisto ja kalusto hyvässä kunnossa.

6) Täten luovutetusta anniskeluoikeudesta tulee oikeudenhaltijan anniskeluosakeyhtiölle myyntivuodelta $\frac{1}{6}$ 191 — $\frac{1}{6}$ 191 suorittaa markan maksu, jota on yhtiön konttoriin vaatimatta edeltäpäin suoritettava markkaa kultakin vuosineljännekseltä.

7) Oikeudenhaltijan tulee vuosittain ennen helmikuun 1 päivää yhtiön konttorissa saatavana olevan kaavakkeen mukaan yhtiölle ilmoittaa, montako litraa väkevempiä väkiviinajuomia liikkeessä on lähinnä edellisen kalenterivuoden kuluessa myyty, ja on yhtiöllä oikeus tiedon todenperäisyyden selville saamiseksi samoin kuin muutoinkin vuokrakauden kuluessa tarkastaa liikkeestä pidetyt kirjat.

8) Jos anniskeluosakeyhtiön johtokunta havaitsee oikeudenhaltijan jotakin tässä välikirjassa vahvistettua määräystä rikkomalla menettäneen hänelle myönnetyn oikeuden, jätetään asia Helsingin kaupunginvaltuuston asettaman sovintolautakunnan ratkaistavaksi. Saman sovintolautakunnan käsiteltäväksi annetaan niinkään riidat, joita sopimussuhteen johdosta voi syntyä oikeuden-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11. 4. 17 §.

haltijan ja yhtiön kesken, sekä kysymys tavaravaraston lunastamisesta yhtiölle, kun oikeudenhaltija sitä vaatii, sen johdosta että hänen oikeutensa on supistettu, lakkautettu tai julistettu menetetyksi.

Sittemmin oli Helsingin anniskeluosakeyhtiö maistraatille lähettänyt 28 yhtiölle saapunutta hakemusta luvan saamiseksi väkiviinajuo-juomain anniskeluun ravintolaliikkeen yhteydessä sekä 11 klubioikeuden hakemusta ja samalla ilmoittanut omasta puolestaan hyväksyneensä kaikki hakemukset ja olevansa valmis tekemään sopimuksen oikeuksien luovuttamisesta joko koko myyntikaudeksi, kesäkuun 1 päivän 1916 ja kesäkuun 1 päivän 1918 väliseksi ajaksi, taikka myös sen alkupuoleksi, ja oli maistraatti vaatinut kaupunginvaltuuston lausuntoa hakemuksista.

Lausuntoja väkiviinajuo-juomain anniskelu-oikeutta tarkoitavista lupahakemuksista.

Asianomaisen valiokunnan annettua asiasta mietinnön ¹⁾ puolsi ²⁾ kaupunginvaltuusto myöntymistä hakemuksiin, kuitenkin lukuun ottamatta yhtä, jonka valtuusto hakijan kuoleman johdosta katsoi rauenneen. Sittemmin saapui lisäksi yksi hakemus väkiviinajuo-juomain anniskeluluvan saamisesta ravintolaliikkeen yhteydessä ja 3 klubioikeuden hakemusta, joita kaupunginvaltuusto puolsi ³⁾.

Helsingin anniskeluosakeyhtiö oli kaupunginvaltuustolle lähettänyt maamme anniskelu- ja vähittäismyyntiyhtiöiden asettaman komitean laatiman ehdotuksen yksilöllisen valvontajärjestelmän käytäntöön ottamisesta paloviinan sekä muiden koti- ja ulkomaisten väkiviinajuo-juomain vähittäismyynnissä. Juovutusjuoma-asia-ain valmiste- luvuvaliokunnan valmisteltua ⁴⁾ asiaa hyväksyi ⁵⁾ valtuusto puolestaan seuraavat:

Yksilöllinen valvontajärjestelmä väkiviinajuo-juomain vähittäismyynnissä.

Määräykset Suomen anniskelu- ja vähittäismyyntiyhtiöiden noudatettavaksi paloviinan ja muiden siihen verrattavain väkiviinajuo-juomain vähittäismyynnissä.

1 §.

Paloviinaa ja muuta siihen verrattavaa väkiviinajuo-juomaa saatakoon vähittäiskaupassa myydä ainoastaan sille, joka ilmoituksen johdosta on rekisteröity jonkin anniskelu- tai vähittäismyyntiyhtiön ostajaksi.

Myyntiin ja rekisteröimiseen nähden jaetaan maa määrättyihin tarkastus-alueihin.

2 §.

Se, joka haluaa tulla yhtiön ostajaksi rekisteröidyksi, ilmoittakoon siitä kirjallisesti yhtiön johtokunnalle antamalla tiedoksi täydellisen nimen, syntymävuoden ja -päivän, ammatin tai toimen sekä asunnon ja kirkonkirjoituspaikan.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 3 §. — ³⁾ S:n 30. 5. 2 § ja 1. 8. 7 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 14. 3. 5 §.

3 §.

Ostajaksi rekisteröidään alempana mainituin poikkeuksin jokainen yhtiön tarkastusalueella asuva, lailliseen ikään tullut henkilö.

Tarkastusalueen ulkopuolellakin asuva henkilö rekisteröitäkseen, jos hänen yhtiön antamalla todistuksella, jonka tarkastusalueella hän asuu, näyttää, että rekisteröimistä ei ole siellä häneltä evätty, tai että, jos hänet on siellä rekisteröity, hänet on pyynnöstään rekisteristä poistettu ja hänen ostokorttinsa peruutettu; kuitenkin on rekisteröimisestä sellaisessa tapauksessa ilmoitettava ostajan kotipaikkayhtiölle viimeistään ennen seuraavan kalenterikauden loppua.

Yhtiö evätköön harkinnan mukaan rekisteröimisen henkilöltä, jonka on havaittu väärinkäyttävän alkoholipitoisia juomia tahi olevan sellaisessa suhteessa tuollaiseen henkilöön, että on edellytettävissä väärinkäytöksen avustamista.

Ostajaksi älköön missään tapauksessa rekisteröitäkö:

a) sitä, joka joupouden johdosta ilmeisesti laiminlyö velvollisuutensa perheenelättäjänä;

b) sitä, joka lähinnä edellisenä vuonna on nauttinut vaivaishoitoa;

c) sitä, jota lähinnä edellisenä vuonna on pidetty yleisessä työssä irtolaisuudesta tai rangaistu juopumuksesta;

d) sitä, jota lähinnä edellisinä kahtena vuonna on rangaistu juopumuksen vallassa tehdystä rikoksesta tai juovutusjuoma-asetusten rikkomisesta; eikä

e) sitä, jota lähinnä edellisinä kahtena vuonna on hoidettu laitoksessa alkoholitaudin tähden.

4 §.

Rekisteröidylle ostajalle on annettava ostokortti, jossa mainitaan ostajan nimi ja myyntipaikka, jos osto on siihen rajoitettu, sekä mitä ostajan on noudatettava osto-oikeutensa säilyttämiseksi.

Ostettaessa on kortti aina näytettävä sekä ostettu väkiviinajuomamäärä ja ostopäivä siihen kirjoitettava.

5 §.

Ostokortilla saa ostaa paloviinaa ja muita kotimaisia väkiviinajuomia ainoastaan kortissa mainitusta myyntipaikasta, mutta ulkomaisia väkiviinajuomia jokaisesta yhtiön tai muun kaupungissa toimivan, voimassa olevan paloviina-asetuksen 9 §:n säännöksen mukaisesti ulkomaisten väkiviinatarvarain kauppaa varten perustetun yhtiön myyntipaikasta.

Toisen yhtiön ostajaksi rekisteröidylle henkilölle saatakoon harkinnan mukaan kussakin eri tapauksessa myydä väkiviinajuomia, mutta tuollaisesta myynnistä on ostajan kotipaikkayhtiölle ilmoitettava ennen seuraavan kalenterikuukauden puoliväliä.

Ulkomaalaiselle, joka satunnaisesti oleskelee tässä maassa, myöntäkseen yhtiö anomuksesta väkiviinajuomain osto-oikeuden.

6 §.

Ostokorttia ei saa toiselle luovuttaa eikä lainata eikä muutoinkaan käyttää ostoon toisen varalle; kuitenkin saa rekisteröity ostaja 21 vuotta täyttäneen asiamiehen välityksellä omiksi tarpeikseen toimittaa oston, mutta tuollainen asiamies ei saa samana päivänä avustaa useampia kuin yhtä toimenantajaa.

7 §.

Rekisteröidyn ostajan osto-oikeus ei ole rajoitettu.

Yhtiö voi kuitenkin 8 §:ssä mainituissa tapauksissa rajoittaa tätä oikeutta ja sen tutkimiseksi säännöksi vahvistaa jotkin yleiset rajamäärät.

8 §.

Jos ostajaa rekisteröimisen tapahduttua on rangaistu 3 §:ssä mainitusta rikoksesta tai häneen nähden muutoin on tapahtunut semmoista, minkä johdosta yhtiö mainitun pykälän mukaan ei olisi ollut oikeutettu häntä rekisteröimään, on hän menettänyt osto-oikeutensa ja on rekisteristä poistettava.

Jos rekisteröity ostaja saattaa itsensä syypääksi alkoholipitoisten juomien väärinkäyttöön tai jos hän on toiselle luovuttanut tai lainannut ostokorttinsa taikka muutoin käyttänyt sitä oston toimittamiseen toisen hyväksi, tulee yhtiön kieltää häneltä väkiviinajuomien osto-oikeus määräajaksi tahi, harkinnan mukaan, aikaa rajoittamatta.

Jos rekisteröity ostaja kerran toisensa jälkeen on ylittänyt ostoa varten vahvistetut rajamäärät, voi yhtiö harkinnan mukaan rajoittaa hänen osto-oikeuttaan.

Kun osto-oikeus on menetetty tai väliaikaisesti evätty, on ostokortti peruutettava. Määräajaksi peruutettu ostokortti palautetaan tuon ajan kuluttua ainoastaan entisen omistajan pyynnöstä ja ellei estettä kortin antamiselle ole sillä välin ilmaantunut. Määräämättömäksi ajaksi peruutetun kortin saakoon yhtiö entisen omistajan pyynnöstä harkintansa mukaan palauttaa.

Alkoholipitoisten juomien väärinkäyttöä koskevan tutkimuksen toimenpatee yhtiö, jos ilmiannon on tehnyt aviovaimo tai myös jokin läheinen omainen tai muu täysin luotettava henkilö ja yhtiö katsoo aihetta siihen olevan.

Käsitellessään kysymystä peruutetun ostokortin palauttamisesta on yhtiön samalla otettava harkittavaksi, onko osto-oikeutta rajoitettava. Yhtiön tulee niinkään kuukausittain tutkia, aiheuttavatko edellisen kuukauden kuluessa toimitetut, vahvistettuja rajamääriä ylittävät ostot toimenpidettä yhtiön puolelta.

9 §.

Myyntipaikkaan asetetulla yhtiön valvoijalla on oikeus, jos tarkastuksen vuoksi katsoo syytä olevan, kieltäytyä ostajalle antamasta väkiviinajuomia, mutta on siinä tapauksessa, jos osto on toimitettu asiamiehen välityksellä, siitä heti kortin omistajalle ilmoitettava.

10 §.

Yhtiön palveluksessa olevia henkilöjä on muistutettava siitä, että heidän on noudatettava täydellistä vaiteliaisuutta kaikkiin yhtiöltä tehtyihin väkiviinajuomien ostoihin nähden.

11 §.

Se, joka ei tyydy yhtiön päätökseen rekisteröimisen epäämisestä, rekisteristä poistamisesta, osto-oikeuden määräaikaisesta peruuttamisesta tahi rajoittamisesta, ellei päätös viimeksi mainitussa tapauksessa tarkoita ostomäärän kuukausittaisista rajoittamista, sittenkuin peruutettu ostokortti on palautettu, olkoon oikeutettu alistamaan asian ratkaistavaksi vakituiseen sovintolautakuntaan, johon kuuluu kolme varsinaista ja yhtä monta varajäsentä, joista kaupunginvaltuusto valitsee kaksi varsinaista ja yhtä monta varajäsentä sekä yhtiö yhden varsinaisen ja yhden varajäsenen.

Sovintolautakunnan päätöksestä ei saa valittaa.

12 §.

Yhtiö on oikeutettu, noudattaen maamme anniskelu- ja vähittäismyyntiyhtiöiden liikkeen harjoittamisesta yleensä voimassa olevia sääntöjä, hyväksymään kunkin paikkakunnan olojen mukaan sovitettuja ohjeita näiden määräysten soveltamiseksi.

Kirjelmässä Helsingin anniskeluosakeyhtiölle oli ilmoitettava kaupunginvaltuuston puolestaan olevan sitä mieltä, että paloviinan ja siihen verrattavain väkiviinajuomain vähittäiskauppa olisi järjestettävä edellä mainitun valvontajärjestelmän mukaan ja että asiaa lopullisesti käsiteltäessä monopoliyhtiön olisi noudatettava nyt hyväksyttyä ehdotusta yleisiksi määräyksiksi.

Lausuntoja ulkomaisten väkiviinajuomain tukkukauppa-oikeutta tarkoittavain lupahakemusten johdosta.

Sen edellä kerrotun päätöksensä mukaisesti, että juovutusjuomain kauppa olisi, mikäli mahdollista, monopolisoitava, ehdotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto kahdessa tapauksessa evättäväksi ulkomaisten väkiviinajuomain tukkukaupan harjoittamislupaa tarkoittavia hakemuksia.

Viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskauppa.

Kirjelmässä kesäkuun 3 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle läänin kuvernöörin välipäätöksen viinien ja miedompain juovutusjuomain vähittäiskaupan järjestämisestä Helsingissä myyntikautena 1916—18. Kuvernööri oli, siihen nähden ettei kaupunginvaltuusto, joka toukokuun 2 päivänä 1895 annetun viinikauppa-asetuksen 2 §:n 2 momentin mukaan oli ollut sekä oikeutettu että velvollinen lokakuun kuluessa 1915 lausumaan mielensä siitä, missä seuduin Helsingin kaupunkia viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntipaikkoja myyntikautena 1916—18 ei saisi olla, ollut käyttänyt tätä sille laissa vakuutettua oikeutta, päättänyt:

1) että sen viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskauppa-oikeuden lisäksi, mikä edellä mainitun asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaan on paloviinan ja muiden väkevämpäin väkiviinajuomain vähittäismyyntioikeuden haltijalla, tuollaisten Helsingin kaupungissa kesäkuun 1 päivän 1916 ja kesäkuun 1 päivän 1918 väliseksi myyntikaudeksi luovutettavain vähittäismyyntioikeuksien luku on määrättävä kolmeksineljättä eli siksi määräksi, minkä kuvernööri tehtyjen valitusten johdosta oli asianomaisille antanut kesäkuun 1 päivän 1914 ja kesäkuun 1 päivän 1916 väliseksi myyntikaudeksi; sekä

2) että alueen, missä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain kauppaa saa myyntikautena 1916—18 harjoittaa, tulee pysyä samana, mikä kaupunginvaltuuston ja maistraatin viimeksi tekemäin yhtäpitävään päätösten mukaan oli varattu tuollaisten alkoholipitoisten tavarain kauppaa varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. 11. 4. 3 § ja 6. 6. 24 §.

Asiaa käsitellessään ¹⁾ kaupunginvaltuusto havaitsi, ettei kuvernöörin puolelta muodollisessa suhteessa ollut tapahtunut lainvastaisuutta. Siihen katsoen että, kun kaupunginvaltuusto puolestaan oli päättänyt, ettei erityisiä viinikauppaoikeuksia annettaisi, ei sillä ollut aihetta lausua mieltään siitä, millä alueella tuollainen kauppa olisi luvallista, näytti päätöksessä oleva lausunto, että kaupunginvaltuusto olisi siinä kohden saattanut itsensä syypääksi laiminlyöntiin, epäoikeutetulta, mutta valtuusto ei katsonut itsellään olevan aihetta ryhtyä muuhun toimenpiteeseen asiassa kuin lausumalla valittavansa, että valtuuston pyrkimystä väärinkäytösten ehkäisemiseksi monopolisoida kaikki juovutusjuomain kauppa ei ollut otettu huomioon, tiedoksi merkitä puheenalaisen päätöksen ja julkaisuttaa sen kunnallisasetuskokoelmassa.

Huhtikuun 2 päivänä 1883 mallasjuomain myynnistä ja anniskelusta annetun asetuksen 2 §:n johdosta, semmoisena kuin tämä pykälä on tammikuun 24 päivänä 1902 annetussa asetuksessa, ja kun se kahden vuoden aika, joksi maistraatti oli myöntänyt oikeudet panimon ulkopuolella noudettavaksi myydä mallasjuomia, päättyi kesäkuun 1 päivänä 1917, pyysi maistraatti kirjelmässä lokakuun 5 päivästä kaupunginvaltuustoa antamaan maistraatille lausunnon, montako tuollaista oikeutta olisi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi myönnettävä sekä missä kaupungin seuduissa myyntipaikkoja ei saisi olla.

Lausuntoja
mallasjuomain
vähittäis-
myyntioikeu-
den saantia
tarkoittavista
hakemuksista.

Juovutusjuoma-asiain valmisteluvaliokunnan annettua mietinnön ²⁾ asiasta päätti ³⁾ valtuusto puolestaan mallasjuomain vähittäismyynnistä kesäkuun 1 päivän 1917 ja kesäkuun 1 päivän 1919 välisenä aikana:

että tuollaisten vähittäismyyntioikeuksien luku on oleva enintään kaksikymmentä, panimoille lain mukaan kuuluvat myyntioikeudet niihin luettuina;

että vähittäismyyntipaikkoja saa olla ainoastaan sillä alueella, jota rajoittaa pitkin Marian-, Rauhan-, Unionin-, Hallitus-, Mikon-, Kaivo-, Simon-, Kansakoulu-, Fredrikin-, Ison Roopertin-, Pikku Roopertin-, Kasarmin-, Etelä Esplanadi- ja Unioninkatua sekä Aleksanterinkatua Mariankadulle kulkeva murtoviiva siten, että myyntipaikkoja saa olla rajaviivana olevain katujen kumpaisellakin puolella; sekä

että vähittäismyyntiä siten luvallisella alueella ei kuitenkaan saa harjoittaa koulun ja kirkon välittömässä läheisyydessä, ei myöskään Senaatintorin varrella.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12. 9. 4 §; ks. 1915 vuod. kert. siv. 182. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 59. — ³⁾ Valt. pöytäk. 12. 12. 9 §.

Samalla lausui kaupunginvaltuusto toivomuksena, että kaikki puheenalaista laatua olevat vähittäismyyntioikeudet, lukuun ottamatta panimoille lain mukaan kuuluvia myyntioikeuksia, etusijassa luovutettaisiin Helsingin anniskeluosakeyhtiölle, joka oli kaupunginvaltuustolle ilmoittanut suostuvansa mainittua vähittäismyyntiliikettä harjoittamaan.

Lausuntoja
mallasjuomain
anniskelulupaa
tarkoittavista
hakemuksista.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli esittänyt toivomuksen, että maistraatti, ennen mallasjuomain anniskelulupaa koskevain kysymysten ratkaisua soisi valtuustolle tilaisuuden niistä antaa lausunnon, lähetti maistraatti kirjelmässä maaliskuun 15 päivältä valtuustolle 22 mallasjuomain anniskelulupaa tarkoittavaa hakemusta. Asianomaisen valiokunnan annettua asiasta mietinnön ¹⁾ päätti ²⁾ valtuusto puoltaa myöntymistä 20:een näistä hakemuksista, mutta sitä vastoin antaa epäävän lausunnon kahdesta hakemuksesta.

Kymmenen näistä oikeuksista koski Helsingin anniskeluosakeyhtiötä, joka kuitenkin oli elokuun 1 päivästä 1914 lähtien lakauttanut mallasjuomain anniskeluliikkeensä, eikä, siihen nähden että oli epätietoista, milloin anniskelu jälleen voi alkaa, ollut tahtonut rasittaa budjettiaan liian aikaisin vuokraamalla huoneistoja ja asettamalla liikkeenjohtajia, mutta anonut oikeutta saada vastedes antaa laissa määrättyt tiedot näistä seikoista.

Lausuntoja
Suomen kansa-
laisuushake-
muksista.

11 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi ³⁾ ja 2 tapauksessa ehdotti ⁴⁾ evättäväksi Suomen kansalaisuuden saantia tarkoittavia hakemuksia.

Lausuntoja
elinkeino-
oikeuden
hakemuksista.

11 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi ⁵⁾ ja 3 tapauksessa ehdotti ⁶⁾ evättäväksi ulkomaalaisten tekemiä hakemuksia saada kaupungissa harjoittaa elinkeinoa.

Lausuntoja
rohdoskaupan
harjoittamis-
lupaa tarkoit-
tavista hake-
muksista.

Puoltavan lausunnon ⁷⁾ antoi kaupunginvaltuusto 2 tapauksessa hakemuksista, jotka tarkoittivat luvan saantia rohdoskaupan harjoittamiseen kaupungissa.

Lausuntoja
myrkyllisten
aineiden
myyntilupaa
tarkoittavista
hakemuksista.

Samaten antoi kaupunginvaltuusto 2 tapauksessa puoltavan lausunnon ⁸⁾ hakemuksista, jotka tarkoittivat lupaa saada kaupungissa harjoittaa myrkyllisten aineiden kauppaa.

Lausuntoja
huutokauppa-
ajanammattin
harjoittamis-
luvan hake-
muksista.

Sitä vastoin ehdotti kaupunginvaltuusto 2 tapauksessa evättäväksi ⁹⁾ hakemuksia luvan saamisesta huutokauppaajanammattin harjoittamiseen tässä kaupungissa.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — ²⁾ Valt. pöytäk. 14. 3. 4 §. — ³⁾ S:n 25. 1. 2 §; 8. 2. 1 §; 22. 2. 3 §; 14. 3. 2 §; 11. 4. 1 §; 2. 5. 1 §; 16. 5. 2 §; 30. 5. 1 §; 6. 6. 1 §; 12. 9. 1 §; 7. 11. 1 §. — ⁴⁾ S:n 8. 2. 1 §; 1. 8. 1 §. — ⁵⁾ S:n 8. 2. 2 §; 14. 3. 3 §; 11. 4. 2 §; 2. 5. 2 §; 1. 8. 2 ja 3 §; 12. 9. 2 §; 29. 12. 1 §. — ⁶⁾ S:n 2. 5. 2 §; 12. 9. 3 §; 29. 12. 1 §. — ⁷⁾ S:n 1. 8. 4 §; 5. 12. 3 §. — ⁸⁾ S:n 25. 1. 3 §; 12. 9. 3 §. — ⁹⁾ S:n 8. 2. 3 §; 7. 11. 2 §.

Kiertokirjelmässä toukokuun 20 päivältä Suomen kaupunkien valtuuskunta huomautti, että oli aika ulottaa aikaisemmin aloitettu kaupunkien välinen yhteistoiminta kauppaloihin sekä maalla oleviin taajaväkisiin yhdyskuntiin. Tähän myöntyen kaupunginvaltuusto puolestaan valtuuskunnan ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁾:

Kauppalain ja kaupungintapaisten yhdyskuntain liittyminen kunnalliseen keskustoimistoon.

että kauppaloille ja muille kaupungintapaisille yhdyskunnille annetaan tilaisuus pääasiallisesti kaupunkeihin nähden voimassa olevilla ehdoilla liittyä kunnalliseen keskustoimistoon ja lähettää edustajia kaupunkipäiville; sekä

antaa Suomen kaupunkien valtuuskunnalle toimeksi tässä tarkoituksessa ryhtyä kaikkiin asian vaatimiin toimenpiteisiin ynnä määrätä se vähin vuosimaksu, jota mainitunlaatuisten yhdyskuntain on kunnalliselle keskustoimistolle suoritettava.

Insinööri A. Kramer, joka oli valittu kaupunginvaltuusmieheksi vuosiksi 1915—17, oli paikkakunnalta poismuuton johdosta anonut vapautusta tästä tehtävästä, ja kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾ anomukseen. Sittemmin ilmoitti ³⁾ maistraatti kirjelmässä helmikuun 28 päivältä, että hänen sijaansa oli valittu lääketieteentohtori W. Zilliacus.

Eroava kaupunginvaltuusmies.

Jäseniksi 1917 vuoden meno- ja tulosäännön ehdotusta tarkastamaan valiokuntaan valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto herrat Alfthanin, Cannelinin, Castrénin, af Forselleksen, Freyn, Norrménin ja Paasikiven.

Jäsenten vaali budjettivaliokuntaan.

Jäseniksi esiintyviä väkiviina- ja mallasjuoma-asioita valmistelevaan valiokuntaan valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto herrat Ivalon, Lasseniuksen, Lundqvistin, Salingren ja Tulenheimon.

Väkiviina- ja mallasjuoma-asiajn valmisteluvaliokunnan vaali.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi vuodeksi 1916 valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginkirjuri E. Enebergin, pakka-huoneentarkastaja O. Häggmanin, liikemies M. Höckertin, merikapteeni L. Laurentin, insinööri C. H. Procopén, notaari A. Sallménin ja tehtailija K. A. Wiggin sekä varamiehiksi filosofiantohtori A. H. Bergholmin, arkkitehti W. von Essenin, konttoripäällikkö E. Grönlundin, isännöitsijä V. Hougbergin ja filosofianmaisteri W. E. Liuksialan.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain vaali.

Jäseniksi Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakuntaan valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto filosofiantohtori R. Furuhjelm ja aktuaari O. Groundstroemin sekä varalle kirkkoherranapulaisen K. K. Aron.

Jäsenten ja varajäsenten vaali Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakuntaan.

Kirjelmässä syyskuun 11 päivältä kehoitti maistraatti kaupunginvaltuustoa valitsemaan jäsenet sodanaikaisesta tulojen lisäyksestä suoritettavaa veroa arvioimaan asetettavaan lautakuntaan. Valtuusto valitsi ⁸⁾ jäseniksi filosofianmaisteri J. Grönlundin ja ent. protokol-lasihteeri B. Wasastjernan sekä varalle konttoripäällikkö J. Hellsténin.

Jäsenten vaali verolautakuntaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 5. 16 §. — ²⁾ S:n 25. 1. 32 §. — ³⁾ S:n 14. 3. 1 §. —

⁴⁾ 25. 1. 33 §. — ⁵⁾ S:n 25. 1. 29 §. — ⁶⁾ S:n 10. 10. 26 §. — ⁷⁾ S:n 28. 3. 2 §. —

⁸⁾ S:n 12. 9. 34 §.

Verotusvalmistelukunnan jäsenten vaali.

Verotusvalmistelukunnan jäseniksi huhtikuun 1 päivän 1916 ja huhtikuun 1 päivän 1919 väliseksi ajaksi valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto uudelleen ent. protokollasihteeri B. Wasastjernan ja apteek-kari E. Stigzeliuksen.

Kansakoulu-johtokuntain jäsenten vaali.

Jäseniksi kolmivuotiskaudeksi 1916—19 ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaan valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto kamreeri H. Bengelsdorffin ja varatuomari A. af Forselleksen sekä suomenkie-listen kansakoulujen johtokuntaan filosofiantohtori P. A. Heinrici-uksen ja tohtorinrouva I. Woionmaan.

Kun suomenkielisten kansakoulujen opettajataryhdistys oli lausunut tyytymättömyytensä sen johdosta että tohtorinrouva I. Woionmaa oli valittu mainittujen koulujen johtokuntaan, oli hän anonut vapautusta tästä tehtävästä. Valtuusto ei havainnut ano-muksen perustuvan pätevään syyhyn ja epäsi ³⁾ sen.

Jäsenten vaali työväenopiston johtokuntaan.

Jäseniksi työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtokuntaan valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto uudelleen ylimäär. professorit U. Linde-löfin ja J. J. Sederholmin sekä suomenkielisen osaston johtokuntaan ylimäär. professorin K. Grotenfeltin ja kaupunginreviisori K. A. Wideniuksen. Sittenmin ilmoitettiin herra Wideniuksen muuttaneen pois paikkakunnalta, minkätähden valtuusto hänen sijaansa suomen-kielisen osaston johtokuntaan valitsi ⁵⁾ filosofianmaisteri N. Liakan.

Sedmigrad-skyn pienten-lastenkoulun ja Marian turvakodin tilin-tarkastajain vaali.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin 1916 vuoden tilien tarkastajiksi valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto herra Thur-manin ja kaupunginreviisori K. A. Wideniuksen.

Uusi jäsen kauppakorkea-koulun johto-kuntaan.

Tehdyn anomuksen johdosta vapautti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto pankinjohtaja K. Brofeldtin kauppakorkeakoulun johtokunnan jäse-nyydestä ja valitsi hänen sijaansa ⁷⁾ 1916 vuoden loppuun sekä vuo-siksi 1917—19 herra Castrénin.

Uusi jäsen pörssikomi-teaan.

Niinikään vapautettiin ⁸⁾ herra Stenroth pörssikomitean jäse-nyydestä ja hänen sijaansa valittiin ⁹⁾ herra Paasikivi.

Sailors Homen johtokunnan jäsenten ja ti-lintarkastajan vaali.

Jäseneksi Sailors Homen johtokuntaan vuosiksi 1917—19 va-litsi ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto kauppaneuvos V. Ekin, varajäseneksi kauppias A. Holmströmin ja tilintarkastajaksi kauppias A. E. Sund-strömin, varamiehenä pankkiiri O. Lucander.

Jäsenten vaali taideteollisuus-yhdistyksen johtokuntaan.

Jäseneksi taideteollisuusyhdistyksen johtokuntaan johtaja T. Sohlberg-vainajan sijaan valittiin ¹¹⁾ insinööri W. A. Sohlberg sekä varajäseniksi tehtailija T. Emeleus ja arkkitehti E. Schroderus.

Jäsenten vaali Helsingin an-niskeluosake-yhtiön johto-kuntaan.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan jäseniksi, kesä-kuun 1 päivästä lukien, valittiin ¹²⁾ uudelleen herrat Ehrnrooth ja Lundqvist.

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 3. 16. §. — ³⁾ S:n 6. 6. 11 §. — ²⁾ S:n 10. 10. 25 §. — ⁴⁾ S:n 16. 5. 21 §. — ⁵⁾ S:n 12. 9. 27 §. — ⁶⁾ S:n 30. 5. 17 §. — ⁷⁾ S:n 12. 9. 30 §. — ⁸⁾ S:n 8. 2. 16 §. — ⁹⁾ S:n 22. 2. 19 §. — ¹⁰⁾ S:n 12. 9. 32 §. — ¹¹⁾ S:n 12. 12. 14 §. — ¹²⁾ S:n 2. 5. 21 §.

Niinikään valittiin ¹⁾ uudelleen Helsingin anniskeluosakeyhtiön tarkastajaksi oikeusneuvosmies G. Björkman, samasta päivästä lukien.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön tarkastajan vaali.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1915 vuoden tilien ja hallinnon tarkastajaksi valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginkassanhoitaja S. Ehrstedtin.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön tilintarkastajan vaali.

Puheenjohtajaksi, jäseniksi ja varajäseniksi kaupungin johtaja lautakuntiin 1916 vuoden päättyessä erovuoroisten henkilöiden sijaan valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto:

Puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali kaupungin johto- ja lautakuntiin.

rahatoimikamariin: puheenjohtajaksi todellisen valtioneuvoksen A. Gripenbergin, varapuheenjohtajaksi herra Liston, jäseniksi herra Lindforsin ja lakitieteentohtori K. Ignatiuksen sekä varajäseniksi ylimäär. professorin E. Ehrnroothin, professori A. L. Hjelmanin ja pankinjohtaja A. Neoviuksen;

palatoimikuntaan: jäseniksi arkkitehti G. Estlanderin ja konsuli F. Stockmannin, jälkimmäisen paikkakunnalta pois muuttaneen insinööri H. Catanin sijaan, sekä varajäseniksi aistivialliskoulujen tarkastaja V. Forsiuksen ja arkkitehti A. Petreliuksen;

terveydenhoitolautakuntaan: puheenjohtajaksi lääketieteentohtorin vphra O. J. von Hellensin sekä varajäseneksi 1917 vuoden loppuun senaattori C. J. Timgren-vainajan sijaan lääkintöneuvos A. Koskimiehen;

kaupungin sairaalaylihallitukseen: puheenjohtajaksi ylimäär. professorin vphra Hj. von Bonsdorffin, varapuheenjohtajaksi herra Tarjanteen sekä jäseniksi kulkutautisairaalan ylilääkärin lääketieteentohtori M. Björksténin, Marian sairaalan johtajan lääketieteentohtori J. Hagelstamin, kaupunginvaltuuston sihteerin ent. oikeusneuvosmiehen A. V. Lindbergin ja johtaja A. Niklanderin;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi arkkitehti Y. Sadeniemen ja johtaja F. von Wrightin, jälkimmäisen vapautusta pyytäneen kauppias J. Tallbergin sijaan ja 1917 vuoden loppuun, sekä varajäseniksi insinööri C. Enckellin ja konsuli K. Stockmannin;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi professori K. A. Ahlforsin ja herra Alfthanin, ensinmainitun samalla puheenjohtajaksi ja jälkimmäisen varapuheenjohtajaksi, sekä varajäseniksi johtajat A. Engströmin ja F. Rosbergin;

sosiaalilautakuntaan: jäseniksi herrat Ehrnroothin, Stenroothin V. von Wrightin ja vakuutustarkastaja O. Hallsténin sekä varajäseniksi filosofianmaisterit Y. Harvian ja G. R. Snellmanin, liikemies P. Raittisen ja herra Zilliacuksen;

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 20 §. — ²⁾ S:n 25. 1. 30 §. — ³⁾ S:n 12. 12. 14 §.

oikeusapulautakuntaan: jäseniksi professori W. Chydeniuksen, oikeusneuvosmies W. F. Heimbürgerin ja herra Ståhlbergin sekä varajäseniksi herra Freyn ja asianajaja K. Sundmanin;

holhouslautakuntaan: jäseneksi herra Charpentierin;

kunnallisen työnvälitystoimiston johtokuntaan: puheenjohtajaksi herra Ivalon, varapuheenjohtajaksi lakitieteenkandidaatti E. Böökin, jäseniksi muurari E. Leinon ja uunintekijä A. Malmin sekä varajäseniksi huonekalupuuseppä M. Långholmin ja maalarimestari A. Haanojan;

vaivaishoitohallitukseen: puheenjohtajaksi professori A. Serlachiuksen sekä jäseniksi kaupunginkätilä H. Edelmannin, isännöitsijä C. F. Fagerholmin, filosofiantohtori Jenny af Forselleksen, filosofianmaisteri Elsa Heikelin, kunnallisneuvos N. Kochtomowin, rouva E. Nordensvanin, tohtorinrouva S. Pätiälän ja lääketieteen-tohtori Ludvig Wetterstrandin;

kasvatustautakuntaan: puheenjohtajaksi herra Charpentierin sekä jäseniksi lääketieteenlisensiaatin vphra E. Cedercreutzin, kansakoulunopettajatar B. v. Nandelstadhin ja jumaluusopintohtori M. Ruuthin, viimeksi mainitun 1917 vuoden loppuun vapautusta anoneen herra Tarjanteen sijaan;

valmistavan poikain ammattikoulun johtokuntaan: jäseneksi lehtori J. Reuterin sekä varajäseniksi insinöörimekaniikko O. F. Lönnrothin ja johtaja A. Engströmin;

tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi lehtori J. Reuterin, kauppaneuvoksetar Hilma Schildtin ja arkkitehti A. Tavaststjernan sekä varajäseniksi ammattientarkastaja Vera Hjeltin, herra Lindbergin ja yhteiskoulun johtajattaren M. von Troilin;

alempain käsityöläiskoulujen johtokuntaan: jäseneksi lehtori J. Reuterin;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi kirkkoherra C. G. Olsonin ja herra O. Rosenqvistin;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseneksi rehtori B. Estlanderin;

kaupunginkirjaston hallitukseen: jäseneksi lehtori H. Bergrothin ja varajäseneksi professori Y. Hirnin;

museolautakuntaan: jäseniksi valtionarkistonhoitaja R. Hausenin sekä arkkitehdit B. Jungin ja M. Schjerfbeckin;

majoituslautakuntaan: puheenjohtajaksi eversti G. M. af Enehjelm, jäseneksi herra Söderholmin sekä varajäseniksi alikapteeni A. Lindbergin ja ratsumestari F. von Tobiesenin.
